Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5437 — 13/26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 6 ՇԻՎԱԼ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5437

در علیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ویلك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه‌در

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ,, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրս
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փոյլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոյլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Յանձնումանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ԵՒ ՈՒՐԻՇ

Սիսէն Մոնիդէօնի ուղղուած թղթակցութիւն մը շատ գովեստով կը լիցուցակէր այն կարգադրութիւնները՝ զոր Ամեն. Սահակ Կաթողիկոս ըրած է այս վերջերս՝ թեմին կրթական-կեղեցական կացութիւնը բարւոքելու համար: «Ինն ադատաղները հոս թող դան,—կ'ըսէ Մոնիդէօնի թղթակիցը,—իրենց աչքով տեսնելու համար Կաթողիկոսին գործերը, իր հանճարեղ կարգադրութիւնները եկեղեցական գործոց մասին, ինչպէս նաեւ այն փութաջանութիւնը զոր ցոյց կու տայ միշտ օգտակար ըլլալու համար իր թեմականներուն եւ արդարացնելու համար կայսերական հաւատարմութեան իր վրայ ունեցած վստահութիւնը: Քանի մը օրէ ի վեր, իր զբաղումն է Ժառանգաւորաց վարժարանի վերահաստատումը, որ դադրեցած էր ժամանակին եւ մինչեւ այրին կրթական պահանջումներուն չհամապատասխանելուն համար: Կաթողիկոսին լայն եւ հեռատես միտքը յոյս կը ներշնչէ մեզի թէ այս վարժարանը պիտի վերակազմուի եւ պիտի սիրէ իր բարերար արդիւնքները կիլիկիոյ թեմին մէջ:»

Կարծեմ հարկ չկայ ըսելու թէ որչափ ատեն որ խնդիրը Ամեն. Սահակ Կաթողիկոսի անձնական արժանիքին, կարողութեան եւ ձեռներեցութեան վրայ է, մեր տեղական մամուլը բացարձակապէս համամիտ է Մոնիդէօնի թղթակցին: Առաջին օրէն իսկ մեր թերթերը, առանց բացառութեան բացարձակ վստահութիւն մը յայտնեցին Ամեն. Սահակ Կաթողիկոսի մասին, եւ այդ վստահութիւնը ա՛յլ թէ միայն չէ չնչած այսօր, այլ հետզհետէ կ'աւելնայ:

Բայց խնդիրը հոն է որ, Կաթողիկոս մը ա՛րչիսկ ալ կարողութիւն եւ արժանիք ունենայ, առանց ժողովուրդին բարոյական ու մանաւանդ նիւթական աջակցութեան, չի կրնար իրականացնել թեմին օգտին համար ունեցած մտադրութիւնները: Երբ Ամեն. Սահակ Կաթողիկոս առաջին չէր օծուած եւ Երուսաղէմ կը դտնուէր, անհամար խոստումներ կ'ըլլային չորս կողմէն իրեն աջակցելու: Կիլիկիոյ Վիճակին մէջ հարուստներ չեն պակսիր, որ ամէն կերպով պիտի օգնեն նորընծայ Կաթողիկոսին. սակայն անկէ ալ դէրեմ պիտի հայթայթուի, վերջապէս ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայուին Ն. Ամենապատուութեան, իր պաշտօնին կիրառութեան եւ ձեռնարկած եկեղեցա-կրթական գործերուն յաջողութեան համար:

Այն ատեն մամուլը ուրախութեամբ արձագանգ եղաւ այս խոստումներուն, գովեց ու քաջալերեց: Բայց այսօր իրեն կ'ինայ այդ խոստումներուն մի՛ միայն խոստում մնացած ըլլալը ծանուցանելու տխուր հարկը: Տ. Սահակ Կաթուղիկոսի օծումէն ի վեր երկար ամիսներ անցան, եւ տակաւին մենք առիթը չունեցանք այդ կարգի նիւթական կամ բարոյական աջակցութիւն մը լիցուցակելու: Ի՞նչ աչքով որ կը նայուէր Կիլիկիոյ թեմին՝ կաթողիկոսական ընտրութենէն առաջ, նոյն աչքով կը նայուի նաեւ հիմա:

Անաւասիկ քաղուածներ ուրիշ թղթակցութենէ մը, որոնք աւելի բացորոշ կերպով մը կրնան յայտնել այդ աջակցութեան խոստումներուն ի՞նչպէս իրագործուած ըլլալը:

«Ս. կաթողիկոսն Սանայէն վերադարձած օրն իսկ գործի սկսել տուաւ. սկզբանէ անոի իր բաղձանքն է դպրոցի մը շինութիւնը, որուն յատակագիծը ամիսներ առաջ պատրաստել տուած էր: Բայց ցարդ չկարողացաւ իր նպատակին հասնիլ. որովհետեւ շինութիւնի չէնքին համար 7–800 ոսկիի պատկառելի դումար մը պէտք է: Ուստի այդ գործը ապագային թողլով, առժամանակայ դպրոց մը բանալու համար շինութեան սկսաւ:

«Ս. Կաթողիկոսի գործունէութեան եւ անձնուիրութեան վրայ կարելի չէ լուռ մնալ: Երբեք իր հանգիստը չի փնտռեր. ինքը քաջուած խուցի մը մէջ, որ աւելի ճգնարանի մը նմանութիւնը ունի, կուրծքը գրասեղանին, միշտ զբաղած է թեմական խնդիրներով: Ցիշեալ խուցին առաստաղը խարխլած, իսկ յատակը օրորոցի նման շարժուն, պատերը ճեղքուած են. այս ամէնուն հանդէպ Ն. Ս. Օծութիւնն անվհատ իր գործերով կը զբաղի:»

Ինչպէս կը տեսնաք, Կիլիկիոյ Կաթողիկոս մը ոչ թէ միայն չի կրնար 7–800ոսկի մէկտեղ բերելով Վիճակին համար անհրաժեշտ եղող վարժարանի հիմնարկութեան սկսիլ, այլ նոյն իսկ չէնք չնորհք սենեակ մը չունի տակաւին իր բնակութեան համար: Եւ ըսել թէ Կիլիկիոյ թեմականները, Ամեն. Սահակ Կաթողիկոսի Երուսաղէմէն ճամբայ ելլելու օրերը, առհասարակ աղմուկ մը փրցուցին՝ սանկ նորագուութիւններ կ'ընեն կոր, սանկ կը չինեն, սանկ կը զարդարենք կոր ըսելով: Այնչափ բան չենք են մարդիկը, այնչափ բան զարդարեր են որ նոյն իսկ Ն. Ամենապատուութեան ընակութեան յատկացուած խուցը խորխոլ առաստաղով, անհատատ յատակով եւ ճեղքուած պատերով մնացեր է:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԵՐ

Երկու նշանաւոր համալսարաններ կան Ֆար-Ուէ-Թի մէջ (Սան-Ֆրանչիսքոյի նահանգ): Առանցմէ մէկն է Պէրքլէյ, պետական համալսարան մը, իսկ միւսը Սթանֆորտ, անհատական համալսարան:

Պէրքլէյ կառուցուած է դեղեցկադիր տեղ մը, բլուրի մը տարբեր, մարգագետիններու եւ նրբուղիներու մէջտեղ, ուր դարաւոր կաղնիներ կը բարձրանան, Սան-Ֆրանչիսքոյի ծովածոցին դիմաց: Այս համալսարանը, բացի ունեցած իր հիանալի դիրքէն, Մ. Նահանգաց միւս համալսարաններուն կը նմանի աւելի կամ նուազ, սա նշանակելի տարբերութեամբ որ մանչերն ու աղջիկները իրարու խառնուած են հոն: Իրենց հագուստ-կապուտի ձեւերն ալ կը տարբերին քիչ մը: Գլխարկները, կարգերու համեմատ կը փոխեն իրենց գոյնը, ու արտաքոյ ձեւեր ունին, երբեմն ալ մաշած ու ծակծկած: Արուեստական պարզութիւն մը կը ձեւացնեն այդ ուսանողները՝ իրենց այլանդակ գլխանոցներուն տակ:

Պէրքլէյի համալսարանին մէջ աչքառու է այն բնական ամփիթատրոնը, ուր ներկայացումներ կը տրուին ու հրապարակախօսութիւններ կը կատարուին: Երեւակայեցէք ձագարաձեւ ընդարձակ սիրք մը, չոմիներով չրջապատուած. սա է բնական ամփիթատրոն կոչուածը: Մարդ կրկէսի մէջ կը կարծէ ինքզինքը:

Պէրքլէյի համալսարանը, որ պետական է, ամերիկացի մեծահարուստ կնոջ մը բարերարութիւնը վայելած է: Տիկին Պէրքլէյ, մայր Նիւ-Եորք-ձրրնիի անօրէնին, 500,000 ֆրանք նուիրած է, որպէս զի ճարտարապետական մրցում մը բացուի, համալսարանին չէնքը կատարելագործելու եւ զեղեցկացնելու համար: Ներկայացուած յատակագիծներուն մէջէն ամենէն ինքնատիպը, սիրունը ու գեղարուեստականն էր ֆրանսացի երիտասարդ ու ծանօթ ճարտարապետի մը կողմէ պատրաստուածը:

* * *

Միւս համալսարանը, Սթանֆորտ, հիմնուած է դրամատէրի մը այրիին՝ տիկին Սթանֆորտի կողմէ, որ իր ամուսնին դիւրաւ չնուած հարստութիւնը ուզած է առատաձեռնօրէն բաժնել: Սթանֆորտի համալսարանը 150 միլիոն ֆրանքի դրամագլուխով մը օժտուած է: Վաղամեռ ամուսնին լիցուցակին նուիրուած է այդ համալսարանը, որուն դասարաններն սկսեալ մինչեւ տանիքը, պատերը ու դուռները, ամէն ինչ համեստ հիմնադիրներու հետքը կը կրեն: Համալսարանին մէջ յաղթական կամար մը կանգնուած է, որ ձիու վրայ կը ներկայացնէ Տիկին Սթանֆորտը: Նաեւ բակի մը մէջ ընդարձակ պատուանդանի մը վրայ կը բարձրանայ խմբարձանը ամբողջ Սթանֆորտ գերդաստանին: Այս բոլորը գեղարուեստական ճաշակէ զուրկ անդրիներ են, անագապրնձավ չինուած:

Եկեղեցի մը նուիրուած է Պ. Սթանֆորտի լիցուցակին: Իսկ մասնաւոր թանգարան մը յատկացուած է Պ. Սթանֆորտի վաղամեռիկ զաւկին: Հոն կը դտնուին երիտասարդ Սթանֆորտի վերաբերող ամէն տեսակ առարկաներ:

Մայրական այս զգացումը գովելի է, որով այնքան կը գուրգուրայ իր զաւկին լիցուցակն ուն վրայ: Բայց հարկ չկայ հանրային հաստատութեան մը՝ համալսարանի մէջ ցուցադրել զանոնք: Տիկին Սթանֆորտ կրնար իր տան մէջ պահել զանոնք: Տիկին Սառա Պէռնար ալ որ ալ երեայ իր հետ կը տանի իր զաւկին հագած առաջին գդակը ու շալիկը: Սակայն բանաւոր է ինքնին:

Կ'ըսուի թէ տիկին Սթանֆորտ քիչ մը տկարամիտ է: Իրմէ նուէր խնդրողները, յանուն իր զաւկին կը խօսին, որպէս բարերար տիկնոջ չիղերը կը թուչուն: Այս վերջինը միշտ քանդրչորս ժամ պայմանաժամ կ'ուզէ, իր պատասխանը տալու համար: Ու մնռեալին կողմէ եղած ներշնչման համեմատ՝ իր հաւանութիւնը կուտայ կամ կը մերժէ:

* * *

Բարեբախտաբար, մարդասիրական բոլոր գործերը այդպիսի միամիտ մտապատրաստութեան վրայ չեն հիմնուած: Սեթլմենթ կոչուած հաստատութիւնները հիանալի են, օրինաւոր, ընդհանրապէս, հարուստ այրերու եւ կիներու կողմէ չեն հիմնուած, այլ օրը օրին ապրող մարդոց կողմէ, որոնք իրենց ժամանակը ու անձնուիրութիւնը կը զոհեն մարդասիրական գործերու համար, առանց հարուստներու ցուցամոլութիւնը պարզելու: Սեթլմենթ կոչուած հաստատութիւնները որոշ նպատակ մը չունին: Ցանաթ անոնք կը տարբերին իրարմէ, կազմակերպիչներու մասնաւոր գործունէութեան կամ առիթներու եւ պէտքերու համաձայն: Ընդհանրապէս քանի մը տարիէ կիներ ու աղջիկներ իրենց դրամով առն մը կը վարձեն գործաւորական թաղի մը մէջ: Ցետոյ այդ կիները ասոնց անդին առնները կ'երթան այրեր ու կիներ հրաւիրելու համար: Այսպէս Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ կը դտնուի Մարլերու Ֆլիպը, ուր կը յաճախեն արուարձանին գործաւորներու կիները ու աղջիկները: Ասոնք ձեւել, կարել, կենսաբանել կը սորվին հոն: Այլերն ալ կ'ընդունուին այդ հաստատութեանց մէջ, կը սորվին այն ամէն անհրաժեշտ բաները որոնք կեանքի պայքարը յաջողապէս մղելու, հարստանալու, կատարելագործելու կը նպաստեն: Հոն, հրապարակախօսութիւններ կ'ըլլան առեւտրական ընկերակցութեանց օգտակարութեան վրայ. նաեւ երգերն հիմնական օրէնքը կը բացատրուի, քաղաքացիական իրաւունքներու մասին կը խօսուի: Այսպէս կը յորդորին ունկնդիրները, որպէս զի իրենց քուէները տան օգտակար որոշումներու համար: Բիչ ատենէն, այդ գործաւորները կը սորվին թէ ի՞նչպէս պէտք է վարել դատ մը ու նոյնիսկ անձամբ խօսիլ դատարանին առջեւ: Աշխարհի չորս կողմերէն եկած այդ ազէտ գործաւորները, որոնք ամէն տեսակ վատնդի ենթակայ են նոր աշխարհի մէջ, ընտրական կեանք մը վայելեն ու գործնական աշխարհի անհրաժեշտ դիտելիքները կը սորվին:

Տղաք ալ կը յաճախեն այդ հաստատութիւնները, ուր մարմնամարզ կ'ընեն, կը կարդան մատենադարանին մէջ եւ կամ կը խաղան: Սրբազան թաղէն տասնը-հինգի չափ երիտասարդներ կը խմբուին եւ քլուպ մը կը կազմեն, առն մը վարձելով:

Բարեգործութիւնը առատ է այդ բարդաւած երկրին մէջ: Մարդիկ կան որ կը չահագործեն զայն: Բարեգործութեան սէնթիքա մը հաստատուած է Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ: Այդ սէնթիքային նպատակն է մարդկային ընկերութիւնը պաշտպանել ամէն կարգի խարէութեանց եւ անօգուտ ձեռնարկութեանց դէմ: Բարեգործական ընկերութեանց տեղեկութիւն կուտայ պարկեշտ այլ կարօտ մարդոց վրայ, ու այս վերջիններուն ալ մէկ մէկ վկայութեան թաղթի կը յանձնէ, բարեգործ անձերու դիմելու համար: Այդ սէնթիքան ինքը չի կազմակերպեր բարեգործական հանդէսներ, այլ կազմակերպիչներու կը յանձնէ, հարիւրին 50 առնելով չահէն, առանց մը ասելու մասնակից ըլլալու: Սէնթիքան նաեւ գործի կը դնէ աղքատ տղաք, թշուառներուն օգնութիւն կ'ընէ, բոլոցներ կը կազմակերպէ, եւն.: Ու այս ամէնը առանց պետութենէն նպաստ ընդունելու ալ անհատական ձեռնարկութեամբ, ինչ որ եանքիին տակուն ու եզական ձիրքերէն մէկն է:

ՍԵՊԵՌՈՒԹԻՒՆԵՐ

(ՔՄԱՑՔ)

Հոգիս կը մտի, տեսնելով աղաւորները որոնք կ'անցնին մոլուն, սեւ թաւութիւններ կաթեցնելով հոգիս խորը, առանց սակայն իրենց ցոլքովը կարթելու իրենց աղաւորութեան, որպէսզի եւ ա՛յնպէս՝ սիրուելու համար..., իսկ ե՞ս, բաղձանքներու անկատարութեան մէջ մերկ, համակրանքի եւ ոչ մէկ դաշնութիւն կը թափառի չորքս, ու ասիկա իմ հեկեկանքս, իմ տառապանքս է համակ. կը զգամ թէ ալ անտանելի կը դառնայ ինձի կեանքը՝ իր ցուրտ խուսափումներով ցնորկած:

Ապրիլ կեանքը առանց սիրոյ իսէանները մոլուն՝ չլսելու՝ չլսելու ինձի համար. ու մտածել թէ ասկէ ի՛նչ մէկ լուսաւոր շրջանակի մէջ ապրեցայ, ասանցմէ ոչ մէկը ժպտեցաւ ինձի տակաւին. սեւ անդունդ մը է իմս, որուն գլխուն վրայ պէտք է հսկեմ, վարի թափառած սեւութիւնները տեսնելու համար: Սիրել կ'ուզեմ, սիրելէ աւելի սիրուիլ, ու չեմ կրնար. յոյսս մտածել թէ, պատճառը տարօրինակ ցնցումներով կը գալարէ հոգիս, կրկնելով պատանքելով զայն: Տգմ՞ եմ արդեօք, բայց ո՛չ... փախչիլ, խուսափիլ կ'ուզեմ այս կեանքէն, ու չեմ կրնար. կը ըզգաւուի սիրտս անհուն տանջանքներով, երբ տառը վրայ կը խորհիմ:

Վաղուան աղաւորներուն կը խորհիմ ամէն օր, որոնք դիս չրջապատած, սէրէն հիւանդ պարմանի մը պիտի ընեն, մոլորեցնելով դիս իրենց սէրին ներքին արահետներուն մէջ: Իմ երազներս իրականութեան օդակները կ'որանեմ եւ այպէս ամէն վայրկեան, ապրելով կեանքը որ հանումներով կէսկիտուած է ամբողջ: Ամլութեան դատապարտելս նպատակ չունէի չորներու բիւրեղան, աղաւորութիւններս, որոնց խնամքը այնքան շատ ժամանակ առած տարած է ինէ, պատրանքներու սարսուռը ցանելով փոխարէն երակներուս մէջ հոսող երազներով: Ու ծիւրեցայ ես, տառապեցայ սէրերէն. ամայի ու սեւ է արդէն սիրտս ուղեն՝ ուրտեղ ոչ մէկ խանդոտ կեանքի յիշատակը մարեցաւ. գէթ սիրուէիս խաբել գիտնայի՛. ու մանաւանդ եթէ հարստութեան չղերը պրիսակէին չրջանակները՝ ուր կ'ապրիմ: Ի՞նչ կ'ըլլար, ցաւէր ֆիզիքապէս զայն կարմնցնելուն համար ընդ միշտ: Լիւսի մէկէն ի մէկ քաշեց ձեռքերը, ու արցունքներով ողողուած դէմքը ցոյց տալով Արմանի, մեղմաձայն ըսաւ, տմծթխած խրութեան մը հառաչով.

—Հիմա հպարտ կը զգաք ինքզինքնիդ՝ ձեզ սիրելուս խոստովանութիւնը բերէս խլելուդ համար: Մինչեւ այս պահը որոշապէս չէի գիտեր այդպէս ըլլալը. ձեր վիշտը երեւան հանեց, որովհետեւ ես ալ ձեզի չափ դժբախտ կը ըզգայի ինքզինքս. ուրեմն մեր երկուքին ըզգացումները համանման եղած ըլլալու են... Այո՛: իմ մէջս գտնուող ամէն մութիւն լուսաւորուեցաւ. ու հիմա կը ըմբռնեմ թէ ինչո՞ւ համար առատպեցայ եւ ինչո՞ւ համար մինչեւ հիմա կը տառապիմ դեռ:

Այդ երկու հմայիչ էակներուն միջեւ, որոնք իրենց սէրը խոստովանած էին իրարու, յեղակարծ անհանգստութիւն մը երեւան եկաւ: Հաղիւ կը համարձակէին զիրար դիտել եւ բան մը չէին կրնար իրարու ըսել: Նեղուած ու սառ վերաբերում մը ունէին իրարու հանդէպ: Իրենց յափշտակութեան կը խառնուէր սաստիկ գառնութիւն մը, առաջ եկած իրենց սիրոյ խոր ըզգացումէն ու անոր անկանոնութենէն. այնպիսի սիրահարներու կը նմանէին, որոնցմէ մէկը հրամեցաի իր գերագոյն ու սրտաբուէ ողջոյնները կը փոխանակէ, երկարատեւ բաժանման մը առիթով: Արմանի ու Լիւսիի ուրախութեան արտաւիրքն ալ ա՛ռ էր. կը զգային թէ իրարմէ պիտի բաժնուէին. միանգամայն սիրոյ մը մէջ զիրենք միացնող այդ հեշտալի պահը վերջինը պիտի ըլլար: Մթնեցան տեսն զիրար դիտեցին, ու այդ մտածումը կարդացին իրենց աչքերուն մէջ, զրոս անդին դարձուցին. նախ Լիւսի քաջութիւնը ունեցաւ խօսք բանալու այդ ցաւալի նիւթին վրայ:

— Այս իրիկուն ձեզի հետ տեսակցելու համար ըրած խնդրանքիս պատճառը սա էր որ կ'ուզէի իմացնել իմ մեկնելս մտադրութիւնս, իմ գաղափարներս չեն կրնար փոխուիլ մեր փոխանակած բացատրութիւններէն յետոյ: Իրաւ է որ դժուարակ պիտի ըլլայ այդ մեկնումը, բայց ձենէ պիտի խնդրեի որ բաժնուելս սորչումս տիկին աք Ֆոնթենէլի իմացնելու հարկն ազատէք զիս: Երկամսոյ մը պիտի ձգէի ձեզ, իմ յանկարծական մեկնումս բացատրող, որպէս զի կոմսուհիին կասկածներուն չենթարկուիք, ու ես ալ ցաւալի ենթադրութիւններու առարկայ չըլլայի: Հիմա չեմ գիտեր թէ ի՞նչպէս չարժելու եմ. կը վախնամ ծանր տագնապներ առաջ բերել ձեր գլխուն, եւ կոմսուհին տառապեցնել: Հաստատամտութիւնս կը դեղեւի քիչ մը. վիշտ ունիմ. ինձի խորհուրդ տալու բարութիւն ունեցէք:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (94)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Թ.

Լիւսիի ձայնը նուաղելու վրայ՝ հաղիւ կրցաւ մրմնջել վերջին բառերը: Տակաւ խոր լռութիւն մը պատած էր զինքը, չի կրնալով անկէ դերծ մնալու արիութիւնը ունենալ, եւ Արմանը ճանչնալէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, մանկամարդ աղջիկը կը մտնար ինքզինքը, լքուած իր հպարտութենէն: Արման, իրեն չափ վրդոված տեսնելով Լիւսին ու անոր խոսքերը մտիկ ընելով, որոնք խոստովանութիւններ էին գլեթէ, ձեռքը երկարեց տարփած բաղաքի մը շարժումով:

—Ձշմարտութիւնը, կրկնեց Արման: Օ՜հ, մի ըսէք թէ ճշմարտութիւնը ծանկեցի ձենէ:

—Սակայն այդպէս է, պատասխանեց Լիւսի ուժգնօրէն: Եթէ երբեք առաջին օրէն գիտնայի թէ ազատ չէիք դուք, թէ կին մը ունիք, պիտի զգուշանայի ինձի ներշնչելիք ձեր զգացումներէն: Բայց խաբեցիք զիս ... Օ՜հ, չատեցիք բնաւ: Զանց ըրիք իմացնելու, ինչ որ ամէնէն աւելի կարեւորութիւն ունէր ինձի համար: Եւ երբ իմացայ թէ ուրիշի մը կը վերաբերիք...

—Լիւսի՛...

Կոմսը մանկամարդ աղջկան առջեւ ծռած էր, յափշտակուած բոլորովին, անոր ձեռքերը իրեններուն մէջ սեղմած: Գերմարդկային ուրախութիւն մը կը ճառագայթէր Արմանի ճակտին վրայ, աչքերուն մէջ: Լիւսի մեղմօրէն քաշեց ձեռքերը, ամօթապարտ շարժումով մը դէմքը դոցեց, ու պահ մը լուռ մնաց, կուրծքը ուռուցիկ՝ հեծկլտաձայներով, մինչ արցունքները կը հոսէին իր ճերմակ մատներուն մէջէն:

—Լիւսի՛, կրկնեց Արման, աղերսալից ձայնով, սիրոյ ճմլուած այդ պաղանի աղջկան ցոյց տուած անբիծ վիշտէն:

Արման չհամարձակեցաւ աւելի բառ մը խլել մանկամարդ աղջկան բերանէն, չուզեց անկէ խնդրել որ արտասանէ լեզուին ծայրը եկած բառը, իր յուսահատութեան պատճառը, հաղիւ խոստովանած իր անձին, երբ Լիւսի իմացած էր թէ իր կեանքի ընկեր ընտրած անձը ազատ չէր բնաւ: Կոմսը դիտեց մանկամարդ աղջկան արտասուելը. ոտաւոտաձին ցօղի մը պէս կուլ տալ կը փափագէր այդ արցունքները. ու երջանկի կը զգար ինքզինքը՝ բարոյապէս իրեն վերաբերելուն համար Լիւսի, բայց միւս կողմէ կը զգոյշ մէկը այն աղաւորներէն ինձի նայէ՛ր լոփող նայուածքներով: Ամէն օր միօրինակ տխուր չէիքը երգին, ու հոն խուսափուկ ժպտին ծալքը դիւթական որ կը տարի, կը ժպտուի, դեռ դէմքիս վրայ չգծագրուած. ասիկա իմ մեծ սուգս եղած է, ամբողջ հեծեծանքս:

Միւրեցայ ես այս նուրբ ցաւերուն մէջը անզգայ, կեանքին ճանձրոյթը իր խոլ պրիսմներով կ'ուրէ սիրտս, որովհետեւ տակաւին աչքերս ոչ մէկ սիրտի նայեցաւն. ինչո՞ւ միշտ դատապարտ՞ւիմ ես դերեղմանի ցուրտ սարսուռները ըմբշխնելու: Լո՛յս, լո՛յս, ու տարիկ իսէաներու հմայքը կաթեցնելու համար հոգիիս խորը. աղուոր բաներ պիտի ըսէ այդ հմայքը սիրտս հեծեծանքին. պիտի բարձրանայ ան, պիտի բարձրանայ դէպի ամենուրը պաշտելի, ու հոն պիտի անէանայ հոգիս, անոնց բիւրեղացումին հետ: կեանքին ըմբռնումը տարբեր կ'ըմբռնեմ ես արդեօք, յափշտակութիւն մը ունիմ որ զիս դէպի բարձրերը կ'առաջնորդէ: Սիրել կ'ուզեմ. սէր մը միշտ վա՛ռ ու նոր, արծարծուած հրամասան աչքերու տակ, կրակ մը ունենամ ես սիրտս մէջ հեծող ձայներով որ, սէրով վառուած ըլլայ, ու հացնէ իս: Ու ես չատ աւելի վայելքոտ պիտի գտնէի հանումի, ուժգնութեան կեանքը հիւանդ: Մեղկ, սէրտ նայուածքները թող թափառին վերտ, ու լափեն իս, հա՛գ չէ, ուժգնին. կը զգամ թէ կ'անցնին, կը թաղին տակս, աղաւորութիւններս, դեռ ոչ մէկ վայելքի տիրացած, վայելքներուն որոնց ըզձանքը կը կրծէ զիս որդի մը պէս, ու ե՛ս, ես փախչիլ կ'ուզեմ դէպի պղտիկ տարիքներս կեանքին:

Կեանքս ողբակոծ դաշնակի մը կը նմանի, հատած հատած սիրոյ յուզմունքներու տակէն, անհուն անիշխանելի պաղատամ մը ունիմ ես դէպի բնութեան աղաւոր բաներն ալ, որ մարիլ չի գիտեր ու ընդհակառակը կը վառի, կը ճարպի անդադար, մոլեգնած. ցաւին երգն եմ ես, դաշնակում համակ, աղաւորներուն սէրին ըզձանքը վառուած է ալ: Թարմ բարի չենուած պարուէին թող պարէր չարքս մինչեւ առաւ քարքիչներով. յափտկի տերեւ, լեւլի հոս, արշալուսային փափկութիւններ ունենային իմ սիրելիներս, անտառի թռչունի պէս զուարթի, երկինքի կապոյտէն չարտասուած՝ կը լսեմ հեռուի դողդոջ երգերը, սիրահարի մը վրայ երգուած լացող բառերով, ու հոս նորէն կը մտածեմ անոնց վրայ որոնք պիտի սիրէին իս, մինչեւ որ հալեին, իմ չարքս յածած ունայն դիզերումներէն: Ինչո՞ւ սակայն անմատոյց չրջանակ մը ըլլայ ասիկա ինձի, սիրոյ կրակ զգացումներու տանջանքները ինչո՞ւ ուրեմն ի դ՞ուր կը փռուին հոգիիս մէջ դժնէ ոգորումներով, քանի որ չեմ կրնար սիրել: Բայց չեմ կրնար խուսափիլ ըզձանքներու վիրաւոր մոնչումներէն: Դեռ թաղէին զիս մենաւոր, իմ սիրոյս կան տիրանուշ սիրոյ երազներուն հետ. ինչո՞ւ այս ցուրտ անգթութիւնը: Հրդեհուած սիրտի մը հեծկլտանքը բաւ չեն արդեօք. սիրոյ խռովայոյզ տագնապները կը լեղաշրջեն զիս, փրփրտ ու ամենի ծալի մը վերածելով սիրտս, որ չի կրնար ներեղ իր առանցքին վրայ. խռչալուկն եմ ես առանց, այդ տագնապումներուն:

Իրիկուան, հեռուն, տաքտամութեան մէջ մնած աչքերս ամրջայ՛ոյլ, հովին գգուանքներուն ենթակուած, կ'ուզեմ որ իմ հոգիս ալ իր երգն ունենայ այդ հովերուն նման, չփոցած, անսպա՛յ: Գիշերներու պարկը եղած եմ ես, լեռներուն վրայ, ձորերու խորշը ամայի այրող սեւեռումներով: Գիշերներու խռովիչ լռութիւնը մէջէն այնու ցուրտ հովերը կը մռնչեն երեսիս, ահարկո՛ւ օրէն, ու կը մտաբերեմ սիրոյ տառապանքս, լքուած այս կեանքս մենաւոր, ու ահռելի օրէն կը խորունկնա՛յ, սիրտս փոսը, ուր տեղ սիրոյ լքուած ի՛լուսակները կը ներքնեն խռովայոյզ: Հիացումով ընկճուած կը նայիմ անոնց, որոնցմէ եւ ոչ մէկը բացաւ իր աչքերը կեանքին: Ու առաւուները խորունկ բնաղդներն ունիմ սիրուելուն, տաք համակրանքին, որոնք ուգալոյն հոգիս պիտի համբուրեն, ուրախութիւնով, սիրոյ խոլ պաղատումներով որոնք կ'այրեն: Ա՜հ, այդ պաղատումը՝ ուրուն բացակայութենէն հոգիս կը տանջուի իր թափուրութեանը մէջ, ու մարմինս մնած է իր բովանդակ չնչութեամբ: Ցամ հակցուիր. իմ տառապանքս է սա: Դաղաղ մը չէ՞ սիրտս ալ, որուն մէջ փռուած է հրաշալիօ՛րէն թա՛յլ, զգայնութեան գեղօրը. զոր չեմ կրնար արտայայտել:

Իրիկուան սիւքը կը փչէ, մեղմօ՛րէն ծառերու տերեւներուն հետ խաղալով, ու ծաղիկները կը բանան իրենց կ'ճակները, դէպի սեւեռակ ղրկելով իրենց հեշտալեն բոյրը, գիշերը կը բուրմնաւէտի անոնց հոտէն. հեռուն, գիշերուան թռչունները օդը կ'ոգեւորեն իրենց ճռճռանքովը, ու մելամաղձիկ սլացումները կը տանին նորէն սրտերը շատ աղաւորներուն որոնց ծարաւովը կը խանձի հոգիս, ուր սիրտս կը կատայ չուրջի տխուր ամայութենէն: Պէտք է՞ որ իմ բարեկամութիւններս մէջ որոնք խուսափումներով օձուն են միշտ այսպէս լքուած, մենաւո՛ր մնամ ես. ու իմ անկատար վշտերս հետ փակուիմ իմ մէջս, որովհետեւ ոչ օր կը լսէ ինձի ու ոչ օր կը մտածեմ: Ու քաջալերամը թափուած հոգիս խաբունկն կը պտտայ. «Ելէք աղաւորներ, մի երթա՛ք, իրար վայելենք պահ մը հեշտանքներով՝ որոնցմէ երջանիկ ցնորքի մը անուշ յիշատակը յուսախնապէս թող ձերկնայ տառապանքէն գունաթափած տխուր հոգիիս մէջ»: Ո՛չ օր կը լսէ սակայն հեգ աղաւորիս խօսքին, ոչ օր կը մտածեմ. արդէն ո՛վ սիրտ պիտի ընէր աղաւոր գտնելու այս անհեթեթ հեշտանքը սիրոյ իմ խաչալներուս, բայց ընութիւնը անողորմօրէն ուզած է որ այդ խաչալներուս ամբողջ չէնքը փճանայ, չէնքը որուն անմեռակի կեանքը ուսնեալը կը լաղթայի նորէն. այս փանփառունակ կեանքէն եւաքն ալ աւելի, պիտի յաջողէ անաւոր մտացումը՝ ան պիտի գրկէ իմ յիշատակս նոյն իսկ մահուան առաջին օրէն:

Անհելի է՞ ասիկա, բայց ինչ ընել, ու կը մտիմ եւ տառապանքէս: Տգմ էի՞ առաջ, ի՞նչ աղաւոր էր կեանքը ան ատեն, խռովքի եւ ոչ մէկ դաշնութիւն կը համերգէր չուրջս, սիրտս անդունդներուն վրայ, ու կը խնդայի, կը ծնդայի, անդադար ու տղու ըզձանքներուն կարօտած էր միտքս, ու հաճոյքներս խաղերն էին, որոնց դիւրութիւնով կը տիրանայի: Ելլանիկ, բարի՛ ժամանակներ էին ատանք, որ անցա՛ն. այդ օրերուն ներդաշնակութիւնը ինձի համար չունկնդրուած երաշտութիւն մըն է, հիմա, երազներուս երաշտութիւնը բուրմնաւէտ: Հիմայ, սէր, պաղատամ է համակ այդ կեանքը, որ չատ աւելի արժէքաւոր կը դառնայ եաքէն տանջուող հոգիներուն: Ցուսիմ եւ այն ասկեղէն գիշերներն, որոնց մէջ սիրուելն արբէ՛ա, պաղած ըլլայի մինչեւ լա՛յս, խնդա՛ն ալեներու, ծա՛փերու, խրախճանքի մէջ անվե՛ռլ, ու չուրջս զգացումներու, հրայրքներու անդո՛ւսպ վա՛ղրագ չեղումը պտռիկար, ամէն բերնէ, որոնք ինձմով հմայուած ըլլային, ու առաւոտ նոյն կոլիտումը, նոյն պաղատումները անվերջ, սրտերը ինձի կապէի տարբերնակ քմայքներով:

Ու հիմա՝ երբ ալ դադրեր են յոյսերը պարելէն, մտքի ճերմակ թռիչներով կ'ելբաղեմ համբոյրս երկինքը անչափելի խելալներու սրբութիւնները, որ յուլաբար պառկած են վերը մերկ տատանքներով: Հոն կը կենան, վերը բիւրեղէ անշարժութիւնով մը, ու ամպերը, երկնաբնակ՝ ինձի համար բրած խնդրանքիս պատճառը սա էր

նիկ, քուլաները, կը համբուրեն զանոնք, հրաչագեղ թափանցիկ թեւերուն վրայ փառաբանուած այդ բանաստեղծութիւնները յաւիտենութեան երազներով բաղխիկ։ Ու սիրոյ երգերը կը փախչին ալքներս, դիմահարաչ պրիմակումներով, ու կը ձիւնէ ներսս երգիչներու պատրանում սառնութիւնը. անոնք իրենց փնտրտփումները կը տարտղնեն հոն, որ բովէնեան իմ սէրս չվիթեցաւ այն ալքերուն մէջ զոյս կ'որոնեմ։

Սիրոյ ըղձանքներու կարօտովը վառուած պիտի երգեմ սակայն խլական հոգիներուն վրայ, մինչեւ այն վայրկեանը ուր կեանքը պիտի նուաղի յաւիտենապէս, իմ ալքերը ուրիշ յաւերժական վանիներու մէջ բանալու համար։ Պիտի երգեմ եւ սիրոյ տառապանքը որուն մէջ ըղձանուշներու հոգին խռովքը կը հեծկլտայ, ըղձագումներ՝ որոնք կը տանջուին հոգիս մէջ։ Սիրաս, որ իր մէջ սեւերով կը պարուրէ բաղձանքը երիտասարդ սիրողներու, կուլայ, կ'ուլայ, տխուր ու անուշ երազներու խառնափնփներովը։ Հիացումով ընդմեռած՝ կը նայիմ սիրոյ խնչոլներուն հասած ընկերներուս, ու կը բարձրանայ մաքիս մէջ անոնց արտէքը։ Կը խորունկնայ նախանձին փոսը կուրծքիս տակ, ուրտեղ պատրանքներու մեռելները կը նիրհեն խռովայոյզ, ու կը մտածեմ թէ անանք կայս պիտի մնան իրենց հռանդաբորբ արծարծումին ու յաւէրժական լքումին մէջ։

Կ'ուզեմ հաւաքել ուժերս, բոլորը հաւաքաբար, նուիրելու բնութեան մէկ գեղեցիկին դիմանարտ՝ զ, որուն փոփոփոխական քմայքներուս ու սարսռումներուն մէջ պիտի մարէր իմ սուգս իմ։ բայց չեմ կրնար աւա՛ղ անոր մէջ գտնել իմ աքսումներուն մեղմացումը։ Հոգիս ալեւս բառի մը հեծկլտանքն է որ միսթիթք խունկի մը ալաբաստներովը կը լարձրանայ դէպ ի մէջ։ կը սրբանայ հոգիս լրիվ երկրպագութիւնով դողմար, անձամ կալեց։

Վ. Ց. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Ամասիա

Արտաքին Լուրեր

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիա եւ Ճաբոն.— Կարծիք Լոնտոնի մէջ.— Խաղաղ կարգադրութեան նոր փորձ.— Ճաբոնի պատասխանը.— Զանազան լուրեր։

Լոնտոն, 21 դեկտ.—Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատանին, Ճաբոնի դեսպանատան եւ Լոնտոնի դիւանագիտական միւս չրջանակներուն մէջ տարտամ վիճակ մը կը տիրէ։ Հոն ուր քանի մը օր առաջ քիչ մը լաւատեսութեամբ կը ակնկալեն ապագան, այսօր կը յայտարարեն թէ Մարգոյն Արեւելքի վիճակը չատ դժուարին հանգամանք մը ստացած է՝ Թոքիոյի մէջ ռուսական ծանուցագիրը ստացուելէն ի վեր։ Նկատելով որ բանակցութիւնները կը շարունակուին եւ Ճաբոնի կառավարութիւնը խնդրած է Ռուսիայեն փոփոխութեան ենթարկել ծանուցագիրը, չհրատարակուեցաւ Ռուսիոյ պատասխանին պատճէնը՝ հաղորդուած Ֆրանսայի ու Անգլիոյ կառավարութեանց։ Լոնտոնի քանի մը թերթերուն եւ Քեօնիքշ Զայթունկի կողմէ այդ պատասխանին պարունակութեանը մասին հրատարակուած տեղեկութիւնները ճիշտ են, ինչպէս կը յայտարարէ Լոնտոնի ճաբոնական դեսպան Հաեայի կոմսը, յարելով որ ռուսական պատասխանագիրը քաղաքավարութեամբ կը մերժէ Ճաբոնի առաջարկութիւնները։ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանը միւս իր բարեկամական ու չեզոքասիրէ ազդեցութիւնը կը գործէ Թոքիոյի մէջ։ Կը յուսացուի որ Նիքոլա կայսր, Լամսդորֆի կոմսին եւ Ռուսիոյ միւս նախարարներուն անկեղծակամ խաղաղասէր զգացումները, միացած Մէջքասոյին ու անոր խորհրդականներուն զգացումներուն հետ, յաղթական պիտի հանդիսանան։ Ճաբոնի մէջ վայրերուն մէջ, ուր կատարել վառուելութիւն կը տիրէր ռուս կառավարութեան խաղաղասէր յայտարարութեանց վրայ, հիմա չատ գայրացած են այն պարագային համար թէ ռուսական մարտանաւեր անդադար Մայրագոյն Արեւելք կը զրկուին, Ռուսական չրջանակներուն մէջ, տարտամութիւն, կը յայտարարուի թէ Ճաբոնի ժողովուրդը այնքան պատերազմասէր զգացումներով տոգորուած է որ Ռուսիա իրաւունք ունի զգոյշ կենալու բոլոր պատանականութեանց հանդէպ։ Լոնտոնի Ճաբոնական դեսպանը, որ մինչեւ հիմա չատ լաւատես է, կը կարծէ թէ այն պարագային երբ Ռուսիա յարմար պայմանաժամի մը մէջ չլիներ իր պատասխանը, Ճաբոն պիտի չտրայ նոր ձգձգումի մը։ Այդ պարագային դրեթէ անխուսափելի պիտի ըլլայ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի յարաբերութեանց խզումը։ Լոնտոնի դիւանագիտական միւս չրջանակներուն մէջ կը յուսացուի որ երկու երկիրներու եւնտառան կացութիւնը—Ճաբոնի մէջ դրամի նեղութիւնը—թող պիտի չտայ որ երկու տէրութիւնները զէնքով կարգադրեն իրենց վէճը։ Անգլիացի դիւանագէտ մը ալ յայտարարեց թէ ռուսական պատասխանը Թոքիո հասնելէն ի վեր կացութիւնը ծանրացած է, բայց անյոյս չէ։ Այսու հանդերձ չատ բաներ կրնան պատահիլ։

Թոքիո.—Այս իրիկուն Ռուսիոյ դեսպանատան մէջ խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ Ռուսիոյ դեսպանին եւ Ճաբոնի արտաքին գործոց նախարարին միջեւ։ Դեսպանը, որ հիւանդ էր, բաւականացաւ ապաքինած է եւ կրնայ բանակցութիւնները կատարել, սակայն սենեակէն դուրս չի կրնար ելլել։ Ճաբոնի արտաքին գործոց նախարարը Ռուսիոյ դեսպանին յանձնեց Ճաբոնի պատասխանը՝ Բեղերբուրգի կառավարութեան վերջին ղեկոյցոյցին։ Այդ պատասխանը վերջնագրի մը հանգամանքը չունի եւ կ'երեւայ թէ Թիլեն–Ջիլեն հաղորդուած այն զրոյցը, որուն համաձայն, Ճաբոն վերջնագիր մը զրկած է Ռուսիոյ, բոլորովին անհիմն է։ Ճաբոնի պատասխանը կը պահանջէ որ Ռուսիա չպնդէ ռուսական առաջին ծանուցագրին պարունակած քանի մը առաջարկութիւններուն վրայ, որոնց մասնաւոր կարեւորութիւն մը կը տրուի։

—Ամրաշէն վաճառուն զինուորներ Քոբէ զրկուեցան, որոնք հոն ծառայող ճաբոնական հեռագրական քաղաքային պաշտօնեաներուն պիտի յանդիպին։ Կը յայտարարուի պաշտօնապէս թէ այդ առաքումը կարեւորութիւն մը չունի զինուորական տեսակէտով։

—Միքսոնոն նախաձեռնութեան առաջնակարգ դաշնակցութեան եւ ուրիշ մարմիններու կողմէ մատուցուած աղերսագիրներ եւ միւնոյն պատասխանը ստաւ ամէնուն, յայտարարելով որ կարելի չէ վերջնական կարգադրութիւն մը ընել, վասն զի այն խնդիրները, որոնց համար աղերսագիր տրուած է, դիւանագիտական բանակցութեանց առարկայ են։

—Հիրոչիմայի մէջ փոխադրանաւեր համախմբուած ըլլալուն համար եկած զորոյցներուն վրայ ճաբոնական բոլոր արտաքինաղիներուն դիները մեծ անկում կրեցին։

Լոնտոն.—Բէքինի հեռագիր մը կը լիսէ թէ Ճաբոն պահանջեր է Ռուսիայեն որոշեալ պայմանաժամի մը մէջ պատասխան մը տալ իրեն։ Այդ լուրը վաւերացման կարօտ կը նկատուի։ Լոնտոնի Ճաբոնական դեսպանը յայտարերեց թէ Ճաբոնական ծանուցագիրը Ռուսիայեն որոշ պայմանաժամի մը մէջ պատասխան չի պահանջեր։

—Զոյգ կայ թէ Ճաբոն կ'ուզեսար փոխանութիւն մը կնքելու, բայց այդ մասին ստոյգ տեղեկութիւն մը չկայ։ առաջոյգ է որ Ռուսիա եւ Ճաբոն նոյն նը-պատակով առաջարկութիւններ ըրած են։

Շանկայ.—Անգլիական Սիրիուս յածուորակը, որ հոս պիտի անցնէր ձմեռը, այս առաւ հրաման ստացաւ Ռէյ–Հայ–Ռէյ երթալու։ Ցաւալի է որ հոն նաւային համախմբում մը տեղի ունենայ։

Ֆէրլի.—Հոս կը կարծուի թէ Ռուսիոյ կայսրը թող պիտի չտայ որ Մայրագոյն Արեւելքի գործերը չատ հեռուները տարուին, վասն զի դիւանագիտական միջոցները սակաւին սպառած չեն։

ՃԱՊՈՆ

Զինուորական զօրութիւնը.— Բանակին կազմակերպութիւնը.— Զինուորներուն թիւը.— Բարեցարդումներ։

Լոնտոն, 21 դեկտ.— Հեղինակաւոր հրատարակուող անգլիական թերթի մը մէջ անգլիացի սպայ մը չաբեկան տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Ճաբոնի զինուորական զօրութեան վրայ։ Ցօղուածագիրը Ճաբոնական բանակին ներկայ կազմակերպութիւնը կը վերագրէ Միքատոյին նախաձեռնութեան, որ 1869ին յանձնաժողով մը զրկեց Եւրոպա, բոլոր երկիրներուն մէջ ուսումնասիրելու զինուորական կազմակերպութեան ու մարզանքի լաւագոյն միջոցները։ Յանձնաժողովը երբ Ճաբոն վերադարձաւ, յայտարարեց թէ Ֆրանսայի զինուորական դրութիւնը լաւն է, Անգլիոյ նաւատորմիղը եւ Ամերիկայի ալ մարզանքներուն։ Միքատոն 1887ին ձեռնարկեց բանակին վերակազմութեանը՝ բրուսիական դրութեամբ դերման զինուորական մարմնոյ մը տեսչութեանը տակ։ Չինեւ-ճաբոնական պատերազմին (1894) մէջ Ճաբոնի տարած յաղթանակովը տեսնուեցաւ այդ վեր կազմութեան արդիւնքը, որով Միքատոն երեսունչորսուկէս միլիոն անգլիական ոսկի պատերազմական տուգանք մը գանձեց։ Այդ դրամը յատկացուցաւ ուեղի եւ կազմակերպելու Ճաբոնի բանակը։ Նորանոր բարենորոգումներ՝ որոնք 1903ին կատարելագործուեցան եւ 1905ին ալ պիտի դրուին ծաղրուին, վասն զի այդ թուականին Ճաբոնի բանակը պիտի ունենայ խաղաղութեան ատեն 160,000 զինուոր ու 30,000 ձի, իսկ պատերազմի ատեն 500 հազար զինուոր եւ 100,000 ձի, նաեւ 500,000ի չափ երկրորդ պահեստ մը։ Միքատոն, նաւատորմին ու բանակին վերարերեալ գործերու համար իրեն խորհրդական ունի զօրավարներ ու ծովակալներ։ Հեծելազօրքերը թարով ու քարաշնայով զինուած են, իսկ անձնապահները նիզակ ալ ունին։ Ճաբոնի բանակին տկար կողմը կը կազմեն հեծելազօրքերը, վասն զի Ճաբոնացիները լաւ ձի հեծնող չեն, սակայն հետեւակները, թնդանոթձիգները ու ամրաշէնները շատ ազէկ են, նաեւ բժիշկները ու հիւանդանոցները։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Թոլոմպիական զօրքերու շարժումը.— Անգլիոյ ձգձգումը՝ Բանամայի կառավարութիւնը ճանչնալու համար.— Հերօսմը։

Ուաշինկթըն, 21 դեկտ.— Թոլոմպիական զօրքերու շարժման եւ Մ. Նանանգաց կողմէ ձեռք առնուած զգուշական միջոցներու մասին կը շարունակեն զրոյցներ չրջիլ։ Թոլոմպիական զօրքերու ջոկատ մը հետազօտութիւն կատարեց Բինա կղզին մէջ, Բանամայի հողին վրայ։ Երկու թորփիլանայ, վաղը, Սան–Ֆրանչիսքոյէն դէպի Բանամա պիտի մեկնին։

— Լոնտոնի Մ. Նահանգաց դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Հապայ, որ երկի Նիւ–Եորք հասած է, Մեծն Բրիտանիոյ դիւանագիտական չատ պաշտպանական ուսանդութիւններուն կ'վերագրէ այն յայտարարը զոր Անգլիա ցոյց կուտայ, Բանամայի նոր կառավարութիւնը ճանչնալու համար։ Անգլիա առանց հակառակելու Մ. Նահանգաց քաղաքականութեան, կը սպասէ որ Բանամա վերջապէս կազմակերպուի։ Ուսիսկիզբնի մէջ անհամբերութեամբ կը սպասեն այդ ճանաչումը ձեռք բերելու, որ բարոյական անգին ազդեցութիւն պիտի գործէ մասնաւոր Պոլոթայի մէջ։ Բոլոմպիոյ նախկին ելմական նեղարար Բալտերան կը հերքէ Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ. Լոմմիսի ձառը։ Այս վերջինը կը յայտարարէր թէ Բոլոմպիոյ ձգձգումները կը նպատակեն էր ի վերջոյ անզօր դարձնել Ֆրանսական ընկերութեան մենաշնորհը եւ ուզածին պէս կարգադրել ջրանցքին խնդիրը։ Պ. Բալտերան կը պատասխանէ թէ այդ մենաշնորհը մինչեւ 1910 կ'երկարի եւ թէ յեսանգման համար ալ եւ առաջարկ չէ եղած քոլոմպիական Խորհրդարանին։

ԹԻՊԼԷԹ ԱՐՇԱՒԱՆԸՐ

Անգլիացիներուն յառաջացումը.— Ընդդիմութիւն չկայ.— Դիմառարութիւններ.— Ռուսական դիսողութիւններ։

Կալկաթա 21 դեկտ.— Անգլիական արշաւախումբը, որուն հրամանատարն է Նանկուչպան զնդապետը, ամսոյս 13ին Ռինչենկանգ գեղեցիկ գիւղ մը հասաւ, ուր երկու յարկով քարաւանի չափ տուներ կան։ Թիպէթցի օրվալարը տեսնելով որ արշաւախումբը, հակառակ իր պահանջումներուն չի կենար, Ծարի քաշուեցաւ։ Հնդկական զինուորները լաւ կը տեսան քալելու յոգնութեանց եւ խիստ սառնամանիքներուն։ Ճամբաները չատ դէշ են։ Ուղիներու եւ ռազմամթերքներու փոխադրութիւնը մեծամեծ դժուարութեանց կը հանդիպի, վասն զի 3600 մէթր բարձրութիւնի մէջ եւ ձիւներու վրայէն պէտք է կատարել այդ փոխադրութիւնները՝ քառասուն քիլոմէթր տեղ։ Կը կարծուի թէ Թիպէթցիները պիտի դիմադրեն Անգլիացիներուն յառաջխաղացութեան Ծարի մէջ, բայց արշաւախումբը եթէ հոն դիմադրութեան չհանդիպի, ըսել պիտի ըլլայ թէ բնաւ դիմադրութիւն պիտի չըլլայ։

Բեդրեսպուրգ.— Նովոյի Վրեմիա սա խորհրդածութիւնները կ'ընէ Թիպէթի անգլիական արշաւախումբին համար.— «Անգլիացի ծայրայեղ երկրասէրները պէտք չէ մոռնան թէ Լհասա այն տեսակ տեղ մըն է որուն մեծ կարեւորութիւն կուտան պուտտայական տարակ ունեցող տէրութիւնները, ինչպէս է Ռուսիա։ Համոզուած ենք որ Դեղին Ծովին մէջ ծագելիք բոլոր դժուարութեանց հակառակ, Ռուսիա վարկեան մը իսկ պիտի չմոռնայ որ անվիճելի իրաւունքներ եւ շահեր ունի Թիպէթի մէջ։»

ՎԱՏԻԿԱՆ

Պապին կարեւոր մեկ գրութիւնը.— Պիոս Ժ. եւ Ֆրանսոնեաներ.— Նոր հակումներու դասապարտութիւնը։

Հռոմ, 21 դեկտ.— Օսերվատորե Ռոմանօ կը հրատարակէ Պապին մեկ գրութիւնը 18 դեկտ. 1903 թուականով՝ քրիստոնեայ ժողովրդեան գործին վրայ, գլխաւորաբար Իտալիոյ մէջ։ Պիոս Ժ. կը ցուցնի այն անհամաձայնութիւններուն վրայ որոնք առաջ եկած են վարչէ չէրջանակներուն միջեւ։ Խաղաղութիւն եւ միաբանութիւն կը քարոզէ։ Պապը ցոյց կու տայ այն հիմնական սկզբունքները որոնց պէտք է համակերպին կաթոլիկները, եւ կատարելագործ կը հաստատէ Լէոն ԺԳ-ի աւետարանական տրամադրութիւնները։ Կը յայտարարէ թէ քրիստոնէական հանրավարութիւնը պէտք է հիմնուի հաւատքի եւ կաթոլիկ բարոյականի հիմերուն վրայ առաջ որ եւ է կերպով միաձուլելու անհատական սեպհականութեան անդրդուելի իրաւունքներուն։ Քրիստոնէական հանրավարութիւնը ոչ քաղաքականութեան խառնուելու է եւ ոչ ալ քաղաքական նպատակներ ունենալու է։ Իտալիոյ մէջ բնաւ մասնակցելու չէ այն տեսակ քաղաքական գործերու որոնք ներկայ պարագաներու մէջ արգիլուած են իրաւունքին կաթոլիկի։ Թէ քրիստոնեայ հանրավարութիւնը եւ թէ լուսագիրները պէտք է հնազանդին եպիսկոպոսներուն եւ հանեւին անոնց խրատներուն։ Պապը կը հրամայէ որ իր այդ գրութիւնը փակցուի ամէն կողմ կաթոլիկ Ընկերութեանց չրջանակներուն մէջ եւ հրատարակուի կաթոլիկ լրագիրներու կողմէ, որոնք պէտք է յարգեն անոր պարտաւորութիւնը, վասն զի նոկառակ պարագային արգելքի պիտի ենթարկուին։

— Վերջերս Պոլոնիոյ մէջ գումարուած կաթոլիկ համաժողովի մը մէջ նոր գաղափարներ յայտնուած էին։ գաղթակրութիւն պատճառելով պանդոկական կաթոլիկներուն, որոնք, ինչպէս կ'երեւայ վերագրեալ պապական գրութեան հրատարակութենէն, դիմում ընելով Վատիկանի, յաղթանակը տարած են, մինչդեռ Պիոս Ժ. յայտնի կերպով կը յարէր նոր հակումներ ունեցող կաթոլիկներու։

ՖՐԱՆՍԱ

Ցարաբերութիւններ Մարոքի հետ.— Երկաթուղիի տիրութիւն.— Ֆրանսայի խաղաղասիրութիւնը.— Մարոքի եղանակաց կացութիւնը.— Փոխադարձութիւն մը։

Թանճ, խօսելով այն օրինագիծին վրայ զոր Ֆրանսայի Սենատ, Ժողովը վերջերս քուէարկեց՝ Թլեմսէնէն մինչեւ Լալլա–Մակնիա 70 քիլոմէթրոց երկաթուղիի գիծ մը շինելու համար, կ'ըսէ թէ առաջիկա առաջին գործն է Մարոքի հանդէպ Ֆրանսայի խաղաղասէր քաղաքականութեան, որուն հիմա համամիտ կերեւան Ֆրանսայի մէջ բոլոր կուսակցութիւնները։ Թանճ կը յարէ.—«Մարոքի վրայ սամանայնութիւն կը տիրէ եւ միայն անոր գործադրութեան եղանակին նկատմամբ վիճաբանութիւն կը կատարուի, ոմանք թէեւ տակաւին այդ մասին միաձայնութիւն մը չէ գոյացած գաղթային գործերու մասնագէտներու եւ քաղաքական մարդերու միջեւ որոնք իրենց կարծիքը յայտնած են։ միւս կողմէ սառուր մեծամասնութիւն մը գոյացած է ծրագրի մը շուրջը՝ երեք կէտերէ բաղկացած որ իրաց բնական վիճակին իսկ անհրաժեշտ ընդունուած է։ Մարոքի հիմնական կացութիւնը դարմանելու համար ընելիք առաջին բանն է դրամական ոչնչացութիւն մը, վասն զի Մարոքի պիտի չկրնայ իր ելմական կացութիւնը բարւոքել առանց արտաքին օգնութեան։ Նախապէս կատարուած փոխառութեան գումարները սպառած եւ երկու տարիէ ի վեր հասոյթները բաւական նուազած են։ Ամէն բան կարգադրելու համար երկիրը ամէնէն աւելի դրամի պէտք ունի։ Ուրեմն Ֆրանսա պարտաւոր է օգնել անոր, որպէս զի փոխառութիւն մը կնքէ։ Երկրորդ՝ պէտք է հոգ տանիլ որ այդ փոխառութեամբ ձեռք բերուելիք գումարը կանոնաւորապէս գործածուի երկրին պէտքերուն։ Այդ պարագան ձեռք բերուելէ վերջը կարգը պիտի գայ հանրօգուտ չինութեանց։ Երկաթուղիի գիծ մը ամէնէն աւելի քաղաքակրթիչ գործիքն է տակաւին նուազ զարգացած երկրի մը համար։ Երկաթուղիի գիծը պիտի փութացնէ փոխադրութիւններ, որով բարեկարգութեան պահպանումը աւելի դիւրաւ պիտի կատարուի։ Ժողովուրդը աւելի եռանդով պիտի զբաղի իր գործերովը, վասն զի յարաբերութեան մէջ պիտի ըլլայ միւզգային հրապարակին հետ։ Մրգերին երրորդ մասը պիտի ըլլայ այդ երկաթուղիին չինութիւնը, բայց նոյն գիծը պիտի միացուի Ալժէրիոյ գիծին։ Բրքան տոնն որ Ֆրանսայի դիւանագիտութիւնը անտարբեր մնաց Մարոքի հանդէպ, Ափրիկէի Ֆրանսական գաղթավայրերուն եւ ուրիշ գաղթավայրերու երեսփոխանները զուր տեղը պահանջեցին որ այդ ծրագիրը իրականացնելու համար թլեմսէնի երկաթուղին մինչեւ Ալժէրիոյ մարքանն սահմանագլուխը երկարի։ Նրեսի. Ժողովը, քուէարկելով այդ երկաթուղիին չինութիւնը, նորէն նուիրագործեց այն փոփոխութիւնը որ Ֆրանսայի քաղաքականութեան մէջ եղած է՝ Ֆրանսայի իրական գերակուութիւնը հաստատելու համար։ Թլեմսէն–Լալլա–Մակնիայի երկաթուղին չինութիւնը անհրաժեշտ պատրաստութիւն մըն է Ֆրանսայի խաղաղասէր քաղաքականութեանը Մարոքի հանդէպ։»

— Թանճէրէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Բարբրի պանդոկները, քանի մը աստիճան ի վեր, լիսուն միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը կ'առաջարկեն Մարոքի։ Առտոր իբրեւ երաշխաւորութիւն կ'առաջարկեն մաքսային հասոյթները եւ հսկողութիւն մը անոնց վրայ՝ եւրոպացի պաշտօնեաներու միջոցաւ։ Մարոքի կը վարանի ընդունելու այդ առաջարկութիւնները, ըսելով թէ այդ պայմանները օտար միջամտութիւն մը կը նշանակեն։ Մարոքի կառավարութիւնը թէեւ սպանիական պատերազմէն ետքը, 1860, միեւնոյն հրաւաւորութիւնները տուաւ այդ թուականին կատարուած փոխառութեան մը համար, սակայն հիմա ալ դրամական կացութիւնը զոհացուցիչ չէ եւ չատ հանական է որ պարտաւորի ընդունիլ առաջարկուած պայմանները եւ փոխառութիւն մը կնքել։ Բարիզի սեղանաւորները կ'առաջարկեն վճարել նախապէս կատարուած փոխառութենէն գոյացած բոլոր պարտքերը. ատոնց գումարը կը հասնի մինչեւ քառասուն միլիոն ֆր.ի։ Հետեւապէս նոր փոխառութենէն՝ 50 միլիոն՝ 10 միլիոն միայն պիտի մնայ անմիջական պէտքերուն։ Եթէ բաւական ըլլայ, միւնոյն պայմաններով ուրիշ փոխառութիւն մըն ալ կնքել հարկ պիտի ըլլայ։

ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

Ռհօն բաժանիչ տուաը.—Սպանութիւն եւ անձնասպանութիւն.—Սիրային յարաբերութիւն մը ողբերգական վախճանը.—Մեռեալ մը եւ վիրաւոր մը։

Բարիզ, 21 դեկտ.—Երկի իրիկուն, ժամը 7ին, Ռհօն բաժանիչ յարկաբաժիններէն մէկուն սենեակին մէջ հրաշնի երկու պարիներ լսուեցան։ Սիլվանն Սիմոնէն անուն կարգի մը բնակէր հոն։ Դրացիները կոտրելով դուռը ներս մտան։ Տախտակամածին վրայ փռուած էր Սիլվանն, արիւնաթաթաւ, ձախ կողմէն վիրաւորուած։ Իրմէ քանի մը քայլ հեռու ինկած էր սիրեհարը՝ Ֆրանսի Հալլէ, զլուխը ծակուած գնդակէ մը։ Մահը վայրկենական եղած էր։ Վիրաւորեալ Սիլվանն հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Վիճակը ծանր է։ Սիլվանն Սիմոնէն, քսանամեայ թխադեղ մը, դոն գացած էր սիրային գաղտ յարաբերութեան մը, ուր թը ամիս առաջ հաստատուած։ Անցեալ ապրիլէն ի վեր կանոնաւորուած համատեղակ մը վարձած, դնդակի մը քով կ'աշխատէր եւ օրական երկու քուկէս ֆրանք կը շահէր։ Խնայողութեամբ ապրելով կը յաջողէր երկու ծայրը իրար բերել եւ նոյն իսկ քանի մը սու ուկցնել արդուզարդի համար։ Արդարեւ պէրսարութիւնը սիրուն մեդալ էր այդ մանկամարդ աղջկան։ Թէեւ զուարթ բնաւորութեան տէր, բայց խոհական ընթացք մը ունէր։ Ետուէն ինկողները չատ էին, բայց ամենուն ալ երես կը դարձնէր։ Ընտանեկարի, առանց բարեկամի, բաւական տխուր կեանք մը կ'ապրէր Սիլվանն։ Այդ մենաւոր կեանքը ցաւ պատճառեց իր Թաղին մէջ բնակող կնոջ մը՝ մայր Կամէլի, որ հրաւիրեց Սիլվանն՝ իր բնակարանը յաճախելու։ Մանկամարդ աղջիկը սկսաւ որդիական գորով մը ցոյց տալ իր բարեկամուհիին նկատմամբ, որուն կը հանդիպէր չատ իրիկուն։ Երկու կիները սուտ խմելով կը խօսակցէին։ Սիլվանն ինքզինքը երկանիկ կը զգար աշխարհի վրայ առանձին մնացած չըլլալուն համար։ Սակայն, ասկէ չորս ամիս առաջ, քանի մը իրիկուն, Սիլվանն յայտնեց իր բարեկամուհիին։ Այս վերջինը մատաղ, գնաց գաւառ Սիլվանը։ Մանկամարդ աղջիկը առարկեց թէ յաւելուածական ժամեր թարդուած էին իր աշխատութեան վրայ։ Մայր Կամէլ չխարուեցաւ այդ խօսքէն, ու ի վերջոյ խոստովանցուց Սիլվանը։ Աշխատութենէ դարձին, մանկամարդ աղջիկը ծանօթութիւն հաստատած էր դեղեցիկ երիտասարդի մը հետ, զոր կը սիրէր։ Մերթ պտոյտի կ'ելլէր անոր հետ, ամբողջ ժամեր թափառելով։ Մայր Կամէլ խորհուրդ տուաւ Սիլվանի՝ յարաբերութիւնը խզելու, հաւատալով թէ երջանիկ էին իրենց ներկայ վիճակին մէջ։ Հալլէ օրէ օր աւելի կը պնդէր, մինչ աղջիկը կը սպառնար բոլորովին խզել իր յարաբերութիւնները։ Ու մէկ քանի օր դուրը գոցեց իրեանարին առջեւ։ Այս վերջինը խոր վիշտ մը զգաց։ Եղէկ Սիլվանի սպասեց՝ դրան առջեւ։ Երբ երեւան եկաւ մանկամարդ աղջիկը, սկսաւ թախանձել, ներում խնդրելով եւ աւելցնելով թէ ալ երես չպիտի հակառակէր իր մարտաւին։ Սիլվանն յայտարարեց թէ իրենց յարաբերութիւնները չատ երկար տեւած ըլլալուն եւ ալ երես դինքը չարիալուն համար թէ ուզէր բաժնուիլ Հալլէ ընկճուած երեւոյթ մը առած, ջանաց իր սիրուհին համոզել։ Ապարդիւն եղան ջանքերը։ Վիճաբանելով սենեակ եկան։ Հոն, հակառակ իր խոստումին, Հալլէ վերբերաւ իր թախանձանքները։ Ցեղոյ յանկարծ, իր սիրուհին կողմէ ցոյց տրուած մերժումին վրայ, բէվոլվերը վրան ուղղեց, ընելով թէ կ'ուզէր իր հետ ամուսնանալ թէ ոչ։ Մանկամարդ աղջիկը մխտակն պատասխան տուաւ։ Պայքար մը լսուեցաւ։ Զախ սանդքին վիրաւորուած, գետին ինկաւ Սիլվանն։ Հալլէ սպասնուած կարծելով իր սիրուհին, զէնքը իր վրայ դարձուց եւ ինքն ալ պարպեց, գնդակը քիմքէն անցնելով ուղեղին մէջ մտաւ։ Սիլվանի կեանքը վտանգի մէջ չի կարծուիր։

ՕԴԱՁՈՒ ՆՈՐ ՄԵԹԵՆԱՑ ՄԸ

Թռչող նոր մեքենան.— Ծամը տասը քիլոմէթր.— Ցաջորդ փորձեր։

Լոնտոն, 20 դեկտ. — Նիւ–Եորքէն Տէյլի Մէյլի կը հեռագրեն թէ Օհայէն Պ. Պ. Ռիլպուր ու Օրվիլ Բայթ փորձեր են իրենց հնարած թռչող մեկ նոր մեքենան։ Փորձերը կատարուած յաջողեր են։ Թռչող մեքենան օդապարիկ չունի բնաւ, այլ երկու մղիչներ, որոնք թեթեւ մոթեկորդի մը կողմէ չարժման մէջ կը դրուին։ Թռիչքին տանն հովը 24 քիլոմէթր արագութիւն ունէր մէկ ժամուան մէջ, մինչ այս թռչող մեքենան 10 քիլոմէթր ճամբայ կարեր է հովի հոսանքին դէմ, 4 քիլոմէթր տարածութեան մը վրայ։ Նախապէս որոշուած վայր մը իջեր է։ Տուփի ձեւ թռուցիկը թեւադրեր է հնարիչները՝ իրենց նոր գործիքին չինութեան մէջ։

ԾԵՂԱՓՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

(ԿԱՅՍԵՍԻ, ԲԱՐԻԶԻ)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

կանանց հիւանդութեանց, մանկաբարձ, վիրաբոյժ

Բերայի դարմանատունը փոխադրած է՝ կրկին Բերա Սագրդ Աղասի փողոց, Թիւ 26, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ ժամը 1—4 (Բ. Ե.)։

Ժամադրութեամբ՝ կէս օրէն առաջ։

Կարօտ հիւանդները կը դարմանէ Բերայի (Սբ. Սրբորդութեան եկեղեցւոյ) Աղքատախնամի դարմանատունը՝ ամէն հինգշաբթի առաւօտեան մինչեւ կէս օր։

Մաճեր.— Վիրաբուժական, ուղղամարմնական (orthopédique), ծննդաբերական եւ ամէն կերպ արգանդի հիւանդութեանց չատ կարեւոր գործողութիւնները ենթականերու տուներուն մէջ կատարեալ ապահովութեամբ եւ մեծ յաջողութեամբ կարենալ կատարելու համար՝ զիտական ամենավերջին միջոցներու հետ մաքուրասան ներկայացնող գործիքներու մաքրաման ամբողջութիւնը հոգացուած է։

17—24

Ներքին Լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ տարաղութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց վառարար հանդէսով եւ սրբարի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատը դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Պարկասանի, Ռուսմանիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները՝ իրենց տասնիկ թարգմաններով. նաեւ դեսպանատուներէն յանձնարարուած տասնմէկի չափ հիւրեր։ Ներկաներէն ամենք տրարդապէս իպրահիմ պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Բուլիթիճ Քորխսբոնճեցոյ հետեւեալ նամակը ստացած է Սէլանիկէն զոր Իգամ կ'արտատպէ.—«Իրաւամբ գնահատման արժանի է այն հանգը եւ զգոնութիւնը զոր տեղական կառավարութեան պաշտօնեաները ցոյց կուտան Ռումելիի նահանգաց համար կայս. Իրատեսի հրամայուած բարեկարգական միջոցներուն գործադրութեանը մասին։ Մանաւորապէս նահանգին մէջ, Գոսովոյի նահանգին հարաւային կողմը եւ Սէրէզի գաւառին մէջ ամէն ոք սկսած է իր գործերովը զբաղիլ։ Մանաւորապէս նահանգին մէջ ասիկանութեան կազմակերպութիւնը ստեղծուած է։ Ընդհանուր քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշա մեծ հոգածութեամբ կը կատարէ իր պաշտօնը. զեղծում գործող պաշտօնեաները պաշտօնանկ կրնէ եւ անոնց տեղ կարող եւ ազդարար անձեր կը կարգէ։ Մանաւորապէս նոր ասիկան–զինուորները մարզելու պաշտօնը յանձնուած է Գերմանիոյ մէջ ուսում առած սպայի մը։»

— Իգամ հետեւ կ'արտատպէ ենիգեանցոս Ռումելիի մէջ հրատարակուած հետեւեալ նամակը որ Մանաստիրէն ուղղուած է,—«Օսմ. կառավարութիւնը մեծ հոգածութեամբ ու խնամքով կը վարուի իր հպատակներուն հետ։ Կառավարական պաշտօնեաները կը պատրաստեն օգնութեան կարօտ եղողներուն ցանկը։ Կայս. կառավարութիւնը նաեւ հրամայուած է երկրագործական պէտքներուն գիւղացիներուն պէտք եղածին չափ դրամ փոխ տալ՝ սերմի յատուկ արմտիք եւ երկրագործական անասուններ գնելու համար։»

—Ընդհանուր քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշա դեկտեմբերի (Ն. Տ.) վերջերը Սէլանիկ պիտի երթայ։

ԹՈՒՐԲԻՆ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Իգամ կըսէ թէ Ռումանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Պրաթիանօ այն ճառովը զոր, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Ռումանիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ արտասանեց, Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ բարեկամական յար

խապէս հաղորդել տեղական կառավարութեանց։ Շրջան պաշտօնեաներու միջոցաւ գործառնութեանց կատարումը պիտի արգիլուի, վասն զի չատ անգամ ղեղծումներու եւ խարեբայութեանց պատճառ. կ'ըլլան։ Ընկերութիւնները պատրաստ պիտի ըլլան իրենց առմարները ամէն անգամ ներկայացնելու կայս. կառավարութեան. Նաեւ իրենց պաշտօնեաները տեղական լեզուին հմուտ անձերէ ընտրելու։ Ապահովագրական Ընկերութեանց կողմէ տրուելիք երաշխաւորութեան գումարը միայն պիտի յանանայ օսմ. երկիրներու մէջ անոնց կատարելիք գործառնութիւններուն. օսմ. երկիրներէն դուրս կատարուած գործառնութեանց առթիւ վնասուողները նոյն գումարէն պիտի չօգտուին։ Ընկերութեանց պաշտօնեաները կարելի եղածին չափ օսմ. հպատակներէ պիտի ընտրուին։ Ընկերութիւնները թէ՛ իրենց ընդհանուր գործառնութեանց եւ թէ օսմ. երկիրներու մէջ կատարած գործառնութեանց համար տեղեկագիրներ պիտի մատուցանեն առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԹԻՒՆԵՐ. — Ատամնաբոյժ մը, ծրագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, առաջարկած էր որ թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառներու մէջ ատամնաբոյժներուն աշխատանքները միւս քննուին, հոն ծառայող աշակերտներուն երեք տարի վերջը քննութիւն կատարելով յաջող հանդիսացողներուն վկայական տրուի եւ այդ գործողութեանց համար ծախք մը առնուի ատամնաբոյժներէն եւ այլն։ Բժշկական վարժարանի վերատեսչութիւնը, որուն յանձնուած էր այդ ծրագիրը, խորհրդակցութիւն կատարելով որոշեց նախագիծին ախատական հիւանդանոցին վերատեսուչ Ռիւէր փաշայէն տեղեկութիւն ուղել թէ Գերմանիայ ատամնաբոյժական վարժարաններուն մէջ ինչ տեսակ ծախքեր կ'առնուին, դասախօսութիւնները քանի՞ տարի կը տեւեն եւ թէ ինչ պայմաններով ուսանող կ'ընդունուի։ Այդ տեղեկութեանց վրայ հարկ եղածը պիտի գործադրուի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը թէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ անցեալ մայիս 24ին կնքուած առեւտրական եւ նաւարկութեան դաշնադրութիւնը յառաջիկայ յունուար 22էն սկսեալ պիտի գործադրուի։

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՎՃԱՌՈՒՄԸ. — Առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան առեւտրական ճիւղը նկատելով որ կարգ մը սեղանաւորական հաստատութիւններ սովորութիւն ըրած են արժէքը մասնավճարներով գանձելու պայմանով երկաթուղիի պարտատոմսերի եւ ուրիշ օտար պարտաթուղթեր վաճառել, կանոնագիր ծրագիր մը պատրաստեց՝ այդ գործառնութեանց կիրառման եղանակին. ծագելիք վէճերուն կարգադրութեանը եւ այդ գնումները կատարողներուն իրաւունքները պաշտպանելու նպատակով։ Այդ ծրագիրը հիմա կը քննուի նոյն նախարարութեան Խորհուրդին կողմէ։

ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ. — Երէկ, Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Գերմանիայ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ դեսպանատանց մէջ, Ծննդեան տօնին առթիւ, սեղաններ տրուեցան եւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան. Նաեւ Ծննդեան ծառի արարողութիւնը կատարուեցաւ մեծ հանդէսով։

ՄԵՏԱՔՍ ԵՒ ԽՈՉԱԿ. — Կ. Պոլսոյ գերմանական ընդհանուր հիւպատոսին մէկ տեղեկագիրը որ գերմանական առեւտրական սենեկին լրագրին մէջ հրատարակուած է, կ'ըսէ թէ յուսալի է որ խոզակի վաճառականութիւնը այս տարի անցեալ տարիէն հարիւրին յիսուն աւելի պիտի ըլլայ։ Այնպէս մէջտեղը տեղացած սատակի անձրեւները, տարող ցօրտերը եւայլն պատճառ եղած են բերքին անկմանը։ Այսպէսանդերձ խոզակի բերքը այս տարի, անցեալ տարուան հետ բաղդատելով Պրուսայի նահանգին մէջ հարիւրին երեսուն աւելի է, Էսէքէյի մէջ՝ լիսան եւ Սելանիկի մէջ ալ երեսուն, բայց Սամսոյ գաւառին մէջ բերքը շատ քիչ եւ զանազան տեղեր ալ հարիւրին տասը հաւասարութեամբ պակաս է։

ՍԿԻԴԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ. — Ծանուց Պարիզքարքանը որոշեց որ Սկիւտ գըրնուղ Տ. Սաւա մետրապոլիտի պաշտօնը փոխանորդաբար վարէ, մինչեւ որ ընտրու հանդիսացեալ Տ. Ֆիրմիլիանի յաջորդը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատելով որ Ագէքանդրիոյ քաղաքին մէջ տասնրինգ օրէ ի վեր ժանտախտ դէպք ու մահ չէ պատահած, որոշեց Ագէքանդրիոյ ժամանումներուն դէմ սահմանուած առողջապահական միջոցները վերցնել եւ անոնց տեղ բժշկական քննութիւն հաստատել։

— Առողջապահական Խորհուրդը, երէկ, որոշեց Լաթաքիոյ ժամանումները քարանթինայի ենթարկել ցնոր անօրինութիւն։

— Պղտատի կուսակալի փոխանորդը հեռագրած է թէ Բէրպէյլայի մէջ դէպք. Ցն քոլերայէ նորէն դէպք չէ պատահած։

— Տիարպէքիրի մէջ դէպք. 10ին քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

— Հելլէն կառավարութիւնը վերցուց Եգիպտոսի ժամանումներուն համար սահմանուած 48 ժամուան քարանթինն եւ անոր տեղ բժշկական քննութիւն հաստատեց։

ՄԱՆԱՍԴԵՐԻ սերպիական ընդհանուր հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Սվէնիլով Սթանսիէվիչ, որուն պաշտօնին վերաբերումը խնդրուած է Բ. Դուռէն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ զանազան թաղերուն մէջ չինուած տաղաւարները որոնց չատերը թիթեղներով ծածկուած են, փլչելու մասին որոշում տրուած էր ձեռնհաս պաշտօնատունին կողմէ։ Քաղաքապետութիւնը օրուն հաղորդուած է այս որոշումը, տեղեկագիր մը մատոյց թէ վարձուած տաղաւարներուն չատերուն տէրերը նորէն չինութեան կը ձեռնարկեն և ամենք ալ բացը կը մնան։ Այդ մասին հրահանգ խնդրեց քաղաքապետութիւնը։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը խնդիրը քննելով որոշեց թէ Կ. Պոլիս եկող գաղթականներու բնակութիւնը այն ատեն արգիլուի, երբ իրենց ապրուստը հայթայթելու նոր արհեստ մը եւ կամ Կ. Պոլսոյ մէջ ազգական ունենան, իսկ այդ պայմաններէն զուրկ եղողները նահանջը ղրկել, ուր երկրագործութեամբ զբաղին։ Միանգամայն թոյլ չտալ որ Կ. Պոլսոյ մէջ նորէն տաղաւարներ չինուին։

ՄԱՐՈՒՔԻ պատերազմական նախարար նախարար Էլ Մէնպէյի Թանէրէն ճամբայ ելեր է՝ Հիճազ ուրտի երթալու։

ԳՈՄԻՍԻՈՆ ԽԱՆԻ սենեկապան Նիքոլի ու իր եղբայրը՝ Եորկի, կ'ըսէ Սապահ, որոնք նոյն իսանին մէջ կատարուած գողութեան առթիւ կասկածի հետեւանքով ձերբակալուած էին, երէկ արձակուեցան։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏաստանը, առջի օրը, սկսաւ դասել Բանաւօթ անուն անձը որ Բոնապարթիզմուրիս լրագրին տէր եւ անօրէն Նիքոլայիսի էֆէնի վիրաւորած էր սպանելու դիտաւորութեամբ։ Դատարանը կարգ մը քննութեանց եւ վկաներու պէտք տեսնելով դատը ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ՀՐԷՈՒՀԻՆ.—Երէկ առաւաւ ժամ 4ին Դարաքէօյի չոգենաւը երբ կամուրջին կը մօտենար, խիստ դեղանի Հրէուհի մը, հագիւ երեսուն տարեկան, ինքզինքը ծովը նետեց, բայց չուսով ազատուեցաւ։ Տարաբաղդ կինը հեծկլտանքով եւ արտասուելով պատմեց թէ երիտասարդ մը զինքը սիրած ու յետոյ լքած էր, ինչ որ չարժուիմն էր իր այդ յուսահատ արարքին։ Հրէուհին յանձնուեցաւ ոստիկանութեան։

ՄԱԿՈՅԻ ՄԷՋ.—Անցեալ օր Ռուսիայէն Կ. Պոլիս ժամանած իսլամ ուխտաւորներէն վեց հոգի երբ Ղալաթիոյ քարափէն մակոյկով Սիրքէճի կ'երթային, Մախտուէի չոգենաւերուն նաւամատոյցին մօտ ուրիշ մակոյկ մը մօտեցաւ եւ մակուկավար մը ուխտաւորներուն դրամնամած մակոյկը մտաւ։ Այդ անձը ոտքի վրայ կեցաւ եւ սպառնալիք ընելով ըսկրսաւ դրամ պահանջել ուխտաւորներէն, որոնք պատասխանեցին թէ անցագիրը վճարած են։ Բուն իսկ մակուկավարը թիակները ձգելով միացաւ սպառնալիք ընողին։ Այդ միջոցին վրայ հասաւ ուրիշ մակոյկ մը, որուն մէջ դանուողը տեսած էր պատահածը, սակայն մակոյկին մէջ նստուող մարդը ուրիշ մակոյկ մը մանելով փախաւ։ Ուխտաւորները երբ ցամաք ելան մակուկավարը յանձնեցին ոստիկանութեան։

ՈՂՋԱՐԻ ԳԼՈՒԽԸ ԵՒ ՇԱՆ ԼԱԿՈՏԸ. —Սամսթիա բնակող Ապաուլլան անուն անձ մը, որ գինեմոլութեան ենթակայ էր, անցեալները գիշեր մը գինետան մը մէջ բաւական արբենալէ եւքը յիշեց թէ նոյն գիշեր տանը մէջ ուտելիք չկար։ Ուստի գինետունէն ելլելով խնամեթէ մը ոչխարի եփած գլուխ մը գնեց ու թաշկինակին մէջ դրաւ, սակայն փոխանակ ուղղակի տուն երթալու, նորէն գինետուն մը մտաւ եւ սկսաւ արբենալ։ Թիչ վերջը տունը դնաց եւ կնոջը ու երկու զաւակներուն հետ սեղան նստաւ մէջտեղը դնելով թաշկինակը, ըսելով որ լաւ եփած ոչխարի գլուխ մը բերած է։ Կինը տեսնելով որ սեղանին մէջտեղը դրուած թաշկինակը կը շարժի, սկսաւ պոռալ։ Ապաուլլան կատակ կարծելով ձեռքովը զարկաւ թաշկինակին, սակայն հեծեծանք մը լսուեցաւ։ Կինը ու տղաք սկսան պոռալ։ Դրացիները իմացան, հոն փութացին եւ բացին թաշկինակը, ուրէն, փոխանակ ոչխարի գլուխի մը, պզտիկ շան լակոտ մը դուրս ելաւ։ Ապաուլլան երբ գինետան մէջ արբենալու եւ շաղակրատելու զրաված էր, կատակասէրին մէկը թաշկինակը բանալով ոչխարի գլուխը առած եւ անոր տեղ շան լակոտ մը դրած էր։ Ապաուլլան սաստիկ զարմացած էր, սակայն դրացիները յաջողեցան հանդարտեցնել զայն եւ խոստում առնել թէ գինեմոլութենէ պիտի հրաժարի։ Ապաուլլան հիմա կը կատարէ իր խոստումը եւ շան լակոտն ալ տունը պահած է՝ իբրեւ շարժառիթ գինեմոլութենէ հրաժարելուն։

ԳՈՒՐՈՒՉԵՇՄԷԻ մէջ, երէկ Հրէայի մը տունը բռնկեցաւ, բայց կարելի եղաւ շատով մարել։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Մահմատիէ Ճառատէին շաբաթի վաճառական Եանի Խորթաւալ, անցեալ օր, իր աշակերտը՝ Տիմիթրին ղրկեց գանձելու քանի մը խանութպաններէ ունեցած առնելիքները։ Տիմիթրի երկաւ հարիւր ոսկիի չափ դրամ մը իւրացնելով փախաւ, բայց երէկ իրենուն ձերբակալուեցաւ։

ՍԱԼՄԱԹՈՄԲՈՒՐԻ գինետուններէն մէկին մէջ, առջի իրիկունը, Յակոբ, Թոմա, Համբարձում, Զաքարի ու Քոմամանուն անձերը եւ գինետանին տղան՝ Վասիլ չիչերով ու բիլիարդով կռուեցան իրարու հետ եւ զիրար վիրաւորեցին։ Ամենքն ալ ձերբակալուեցան։ Վասիլի վիճակը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԲԵՐԱՑԻ ՍԻՐԲԸ

Այս գիշեր եւ վաղը գիշեր՝ երկու հետաքրքրայարմ ներկայացումներ։ Վաղը ցորեկ՝ matinée, ճոխ յայտագրի մը համաձայն։

Երեկուշաբթի գիշեր, soirée de gala, ի նպաստ Պ. Ռամիրէզի, որուն հրաւէրը ներմագին ընդունելութիւն մը գտած է արդէն Բերայի հասարակութենէն եւ արտասահմանէն։ քիչ տեղեր մնացած են հիմա կուս։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ արփսէրերուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրովարտակին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին տրամադրութեան համաձայն, ընդլուած կը նկատուին բոլոր կտրօնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին աւարտելէն մինչեւ վեց տարի ետքը։ Հետեւաբար պայմանաժամը 1898 մարտ 1/13ին աւարտող 29 թիւ կտրօնները եթէ մինչեւ 31/13 մարտ 1904 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 11—12

***

Հանր. Պարտքի Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% բրիորթի պարտատոմսերէն ունեցողներուն թէ, 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրովարտակին Դ. յօդուածին համաձայն, ընդլուած պիտի նկատուին բոլոր այն կտրօնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին աւարտելէն մինչեւ վեց տարի ետքը։ 11—12

Տես չորրորդ երես Բարմէն Օրթանթալ գիրքի եւ քոնեաքի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայս. Իրատէ մը արտօնութիւն չընորհած է Բաղէշի կենտրոնական դատարանին եկեղեցիին նորոգութեանը։

— Այս առուտուն Մալիւմաթի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

«Թիֆլիզէն կը գրեն էնճորմասիօն լրագրին.— Ռուս կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առած է՝ Կովկասի մէջ ռուս չեղող քրիստոնեայ ժողովուրդը ռուսացնելու համար։ Ի մէջ այլոց, Կովկասի հայ կրօնաւորներէն, վանականներէն եւ ուսուցիչներէն շատերը մի միայն ռուս բնակիչ ունեցող նահանգները ղրկելով՝ հոն բնակութիւն հաստատել տուեր է։ Կովկասի կուսակալին հրամանով դադրած են Թիֆլիսի մէջ հրատարակուող հայերէն լրագիր մը եւ Նսովդ Ապազէնիի լրագիրը որուն խմբագիրները հայ են։ Թիֆլիսի Լիսքոմ ռուսերէն լրագիրն ալ արգիլուեր է Կովկասի վերաբերեալ լուրեր հրատարակելէ։ Ռուս կառավարութիւնը որոշած է այս մասին ուրիշ ազդու միջոցներ ձեռք առնել։»

— Հիւանդանոցի կից դանուող բանջարանոցին (որ յունական Հիւանդանոցին կը վերաբերի) մեր Հիւանդանոցի դեռնին հետ միացնելու խնդրոյն համար կատարուած բանակցութիւնները դեռ չեն աւարտած։ Տիգրան էֆ. Սուսուլեան եւ Յարութիւն էֆ. Ասլանեան անցեալ շաբթաթ ատակցութիւն մը ուն ցան Յունաց Մ. Պարտիարքին հետ, որ խորհրդակցել ուզեց Յունաց Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հետ։ Սուսուլեան եւ Ասլանեան էֆ.ները այսօր ալ տեսակցութիւն մը պիտի ունենան Տ. Եռագիմ Պարտիարքին հետ եւ երկուսանք պիտի որոշուին իրաւասութեան վերջնական պայմանները։

— Ուսումնական Խորհուրդը իր զանազան նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ եւ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։—1. Սամսթիոյ վարժարանի նախորդ շրջանի ուսուցիչներէն մին խնդրագրով մը կը յայտնէր թէ արձակուրդի կէս թոշակը ցարդ անվճար կը մնայ, եւ անօրինութիւն է խնդիրը։ Խորհուրդը որոշեց հաղորդել խնդիրը տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ, եւ յանձնարարել որ հետեւողութեամբ կաղմական կանոնագրին վերաքննել 4երդ յօդուածին տրամադրութեանց, հաճի հատուցանել նոյն արձակուրդի կէս թոշակը։ 2. Ղալաթիոյ կենդր. վարժարանի Պատ. Խնամակալութիւնը կը յայտարէր թէ նախակրթարանին աւագ ուսուցիչ կարգուած է Գասնիկ էֆ. Բարսեղեան։ Խորհուրդը ստուգելէ ետքը նոյն ընտրելոյն հանդամա քները, վաւերացուց զայն այդ պաշտօնին մէջ եւ որոշեց տեղեկագրել Ս. Պատրիարքին ի հաստատութիւն։ 3. Սամսթիոյ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը դրով մը կը ծանուցանէր թէ վարժարանը հոգիւ քառասունի մօտ փոքրիկ աղաք եւ աղջկունք յաճախելուն, մանկապարտէզի մը վերածած է դայն ուսուցչուհւոյ մը հսկողութեան ներքեւ։ Որովհետեւ ուսուցչութեան ընտրելեաց հարցաքննութեան հրահանգին 6րդ յօդուածին համաձայն, մանկապարտէզի վարժուհիները պարտին օգնական ուսուցչուհւոյ վկայական ունենալ եւ միանգամայն հմտութիւն ցուցնելու խաղերու եւ նուէրներու կիրառութեան, արժան դատեց այս պարագան Թաղ. Խորհուրդին կարգադրութեան յանձնել եւ մանկապարտէզը բուն իր նպատակին յարմար վիճակի մէջ դնել։ 4. Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը կը յայտնէր թէ աղջկանց ձեռագործի միւզը աւելի զարգացնելու համար 6 անդամներէ բաղկացեալ տիկնանց խնամակալութիւն մը կազմած է, եւ կը յայտարէր անոնց անունները։ Թէեւ կաղմական կանոնագրին մէջ նմանօրինակ մարմնոյ մը մասին տրամադրութիւն մը չկար, այլ սակայն նկատելով որ անոր կազմութիւնը պիտի կրնար օգտակար ըլլալ վարժարանին, արժան դատեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ հաճի օրինութեան գիր մը ուղղել նոթակալմ մարմնոյն ի քաջալերութիւն։ Խնամակալութեան անդամք են. Տիկնայք՝ Աղասէնի Վարդանեան, Իլմաս Թաֆարեան, Մարի Պալապան, Նէվրիկ Զինորեան, Օր.ք՝ Գարեանի Եմմանուէլ եւ Երանուհի Զաքարեան։ 5. Ասկէ առաջ «Նախատարերք գործնական երկրագործութեան եւ դեղագիտութեան», ինչպէս նաեւ «Տարերք գործնական եւ տնտեսական երկրագործութեան» անուամբ երկու ապագրեալ գրքեր ներկայացուած էին քննութեան, յետ այնորիկ անցնելու համար ազգ. վարժարանց ընկալեալ դասագրոց ցուցակին մէջ։ Այդ գրքերը ըստ կանոնի քննութեան ենթարկուած ըլլալով, Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ անոնց նկատմամբ ներկայացեալ տեղեկագիրը յարակից դիտողագրով մը, եւ նկատելով որ անոնք գիրանոցերէն դասագիրքերէ թարգմանութիւններ են եւ նոյնիսկ կը պարունակեն թարգմանութեան անուղիղ բացատրութիւններ, որոնք երկրագործութեան նման ճիւղ գիտութիւն մը անհասկնալի կը դարձնեն ուսանողին, չկրցաւ վաւերացնել զանոնք եւ որոշեց հաղորդել նոյն դիտողագիրը այդ գրքերը պատրաստողին (Յովսեփ Փալաղանեանի). որպէս զի նոր տպագրութեանց առթիւ ըստ դիտողութեանց պէտք եղած բարեփոխութիւնները ներմուծէ եւ ներկայացնէ ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն։ 6. Սկիւտարի ձեմարան վարժարանի հոգաբարձութիւնը գրով մը կը յայտնէր թէ վարժարանին վարձու բռնուած նախկին շէնքին անպարմարութեան պատճառաւ, ուսանողները ուրիշ տուն մը փոխադրուած էին աւելի վրձք վճարելով, եւ թէ վարժարանին գրասենեակներու եւ այդ պէտքերուն համար բաւական ծախսուց պէտք կար եւ հասութիւնից չգոյութեամբ տարեկան բաւական բաց մը կը գոյանար. եւ հետեւաբար կ'առաջարկէր Սեպտեմբերի մէջ բարեկարգ ազգացոյց նորաշէնութիւնը տասնամեայ եւ վարժարանին բաւը գոցել։ Խորհուրդը գոհ եղաւ հոգաբարձութեան վարժարանին վրայ ցոյց տուած հոգատարութեանը համար։ Բայց մինչեւոյն ատեն նկատելով որ կազմական կանոնագրին 36դ յօդուածին համաձայն, վարժարանց վերին խնամակալութիւնները կը պատկանին Թաղ. Խորհուրդներուն, արժան դատեց նոյն տեղեկագիրը հաղորդել Թաղ. Խորհուրդին, ստանալէ ետքը նաեւ անոր կարծիքը ի տեսութիւն կարեւորին։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ)

ԲԱՐԻԶ, 25 դեկտ.—Այսօր ստորագրուեցաւ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ իրաւարարական դաշնադրութիւնը։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.—Մարոքի պատերազմական նախարար նախ. նարարար Էլ Մէնպէյի որ Հիճազ կ'երթայ, այսօր հոս ժամանեց։

ՊԼԻԿՐԱՏ.— Սբ.Բլիսն մրցանաւեթեամբ քաւէարկեց 500,000 ֆր.ի նպաստ մը կարօտեալներու համար։

(ԱԺԱՆՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 25 դեկտ. — Բիգպարակէն կը հեռագրեն թէ երկաթուղիի ծանր արկած մը պատահեր է Ֆիլատէլֆիոյ գնծին վրայ։ Եօթանասուն հոգի մեռած եւ երկու հարիւր հոգի ալ վիրաւորուած են։

—Անգլիոյ պանքային պահեստի գումարները Հարաւային Ափրիկէէն, Հնդկաստանէն եւ Աւստրալիայէն ժամանած ոսկեդրամներով աւելցած են, որով յառաջիկայ շաբթուան համար հաւանական կ'երեւայ թէ Պանքան զեղչի սակը իջեցնէ։

ԱԹԷՆՔ.— Յունաստանի նոր նախարարութիւնը միջազգային եւրոպական յանձնաժողովէն արտօնութիւն խնդրեց քսան միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը շրջաբերութեան հանելու։

ՄԱՏՐԻՏ.— կը ծանուցուի թէ Սպանիոյ Ալֆոնս թագաւորը պիտի նշանուի Մարիա տը լա Բլոյ իշխանուհիին աղջիկներէն մէկին հետ։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. ժողովին մէջ հարցապնդում պիտի ըլլայ դատական նախարարին Իմպէրնէրու տունը կատարուած խուզարկութիւններու առթիւ պատահած անկանոնութիւններու մասին։

ԲԱՐԻԶ.— Սոսոյ ազգիւրներէ առնուած տեղեկութեանց նայելով առ այժմ հիմ չունին Ռուսիոյ եւ Ճարոնի միջեւ պատերազմի մը երկիւղները։ Կրսուի թէ խնդրոյն հիմնական մասին համար համաձայնութիւն մը գոյանալու վրայ է։ Միայն ձեւի կամ աւելի եւս անձնասիրութեան խնդիր մը մնացած է վէճի առարկայ, սակայն կը փափաքուի եւ կը յուսացուի կարգադրութեան եղանակ մը գտնել երկու տէրութեանց համար ալ ընդունելի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մշուշը այնքան թանձր էր երեքշաբթի օրը որ քաղաքին մէջ բաղմաթիւ արկածներ պատահեցան։ Սէնթէլէն փողոցին մէջ միայն երեք հոգի մեռան ելեկտրաշարժ թրամուէյի մը տակ մնալով։

ՀԱՄԳՈՒՐԿ. — Այս տեղի դլխաւոր նաւատէրերը գումարում մը ունենալով միաձայնութեամբ սկզբունքով համաձայնեցան առագաստաւոր նաւատերերու մէջ ազգային միութեան մը կազմուելուն, որպէս զի փոխադրութեան նուազագոյն տակը որոշուին կարճ ու երկար ուղեւորութեանց համար։

ՄԱՆԻԼԱ. — Փիլիպպինոց կուսակալ Պ. Թաֆթ որ Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար անուանուած է, ճամբայ ելաւ դէպի Ուաշինկթըն։ Ուղեւորութեանը միջոցին Թոքիո հանդիպելով Ճարոնի կայսեր պիտի ներկայանայ։

ՊՐԻՍԷԼ.— Պէլճիքայի ապակեղէնի գործարանատէրերուն սրնտիքայի կազմութիւնը որուն համար բանակցութիւնները բաւական յաջողած էին, չյաջողեցաւ, վասնզի գործարանատէրերէն գէլխաւորները ետ քաշուեցան։ Միաձայնութիւն չը լալուն համար բանակցութիւնները վերջնականապէս խզուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թայմզի թէ Ճարոնի ելմտական կացութիւնը դժուարացեր է եւ թէ փոխառութեան պէտք չկայ։ Ճարոնի կառավարական պանքային արհեստի դրամագլուխին գումարն է 113 միլիոն եէն. Նաեւ Լանտոնի մէջ ալ քառասուն միլիոն եէնի պահեստ դրամագլուխ ունի։ Պանքան արտօնուած է նաեւ 35 միլիոնի բարձրացնել պանքառտները։ Ճարոնի գանձը լիսուն միլիոն եէն պատրաստ գումար ունի։ Այդ հաշուին մէջ չեն Լանտոնի մէջ ունեցած գումարները։

— Լանտունէն կը հեռագրեն Լոքալ Անցայիրի թէ Բարոնիէն սեռ քաղաքականութեամբ ուզեր դեպի Մարրագոյ Աբեւելք դրկուելը թէեւ պատերազմի նշան մը կը նկատուի, բայց ուժերուն քանակութիւնը գաղտնի կը պահուի։ Անգլիոյ նաւատաններուն սէջ գիշեր ցորեկ կ'աշխատին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ 13 Դեկտեմբեր

Սամ. Բանկայի Միացեալ	Ք. Կ.	97	01
Ռուսկիի Գրկաթուղի	Ֆր.	220	25
Շիրքէթի Թաղէթ		29	—
Սամանէք		—	—
Ռէկիպ		—	—
Սամ. Հանդէս.		—	—
Յունական պանքա		446	50
Տէլիբզ		260	—
Սամ. Ապահ. Հսկ.		4	82
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	30
» մուրեսես		1	80
» պարտաթուղթ		487	—
Թարաֆ Գ. Հոլսոյ		505	—
Թրանսվալ		107	—
Գրէյտի Ցանսէք Եմիլսիէն		567	—
Ավիրոմ		72	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	07
» պարտաթուղթ »		512	—

ՓՈՂԵԱՆԱԿԱԳԻՐ

Ռնտան 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	169	30
Բարիզ » »	Ֆր.	22	90
» » » չէք	»	—	—
Գէրլին ռնտակոս չէք	մարկ	18	62
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	82

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

22 ֆրանքնոց	Ղրշ.	17	15
Անգլիական ոսկի	»	119	—
Շալ թիքէթիսլ	»	20	—
Գրքմնց	»	51	06
Մէջիտիէ ազբանք	»	107	34
Մէջիտիէ	»	—	—
Բոսպի Ֆրէտարաս	Օ. Ո.	3	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Դեկտեմբեր

Անգլիական Ֆոնսիրտ		98	12
Միացեալ պարարք	Բ. Գ	88	—
	Գոց	88	—
Օսմանեան Ֆանդս		13	87
Ռուսական 1890		—	—
Հոլանդական 5 %		43	—
» Մանրագոյ		24	50
Գուլկարական 1888		93	—
Էմիրսկին ինանիքէ		102	—
Ֆօմինկայ		103	—
Թրանսվալ		4	18
Ոսկին երկաթուղի		14	50
Գոխանակագիր		25	27 1/2

ԲԱՐԻԶ, 24 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանդ 3 %		97	57
Միացեալ պարտաթուղթ	Բաց. Ղրշ.	89	60
	Գոց. »	89	60
Սամ. Գայս. Գաստա	Ֆր.	599	—
Ցունական	»		
Բուսէլի երկաթուղի	»	125	75
Սամ. Մոդատան	»	466	—
Սամ Ռէմի	»	599	—
Բրեսլաւ Գրէրդ 4 %	»	495	—
Ֆրէնչ Լիսնէ	»	1153	—
Նոսալական Ռանտ	»	164	40
Ասանիական արտարին	»	89	95
Թրանսվալ	»	165	—
Էէր Լոնտոնի վրայ	»	25	155
Դրամագիր	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 24 Դեկտեմբեր

Գոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	25
Բուսէլի երկաթուղի	»	133	—
Սամ. Ռէմի	»	340	—

ՊԷՐԼԻՆ, 24 Դեկտեմբեր

Ռուսկի	Ֆր.	—	—
Բուսէլի երկաթուղի	»	141	60
Գնաս. երկթ. պարտաթուղթ	»	153	40
Ֆրն. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	410

ՊՐԻՍԷԼ, 24 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք		89	85
Բուսէլի երկաթուղի		163	25

ՅՈՒՍԷՓ ՊԱԼՊԱԼԵԱՆ
(ՄԵԼԲՈՒՌՆԻ)
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԹՅՈՒՆ
Մուսպիէրիէ Հիւանդանոցին եւ Պարսկական Դեսպանատան
Բերա, Մեծ Փողոց, Թագսիմ, թիւ 61
Զրաճեան աբառտման
Պալպալեան ամէն օր ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններով տառապողները կ'ընդունի. իսկ Ուրբաթ, Կիրակի եւ Երեքշաբթի մինչեւ ժամը 5։ Թիւրքուան ո եւ է ժամուն կարելի է դիմել։ Պալպալեան կ'ներգրաւուրէ իր լեցուցած ու չլնուած ակռաները։ Ցորեկները ակռայ քաշել տալու համար որոշ վարձք մը չկայ. քաշել տուողին կամքէն կախեալ է։
Ադրաճերուն ձրի

ՅՈՒՍԵՓԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՀԻՄՆՈՒՌԱԾ 1820ԻՆ
ՊԷՅՈՒՍԻ ԷՍԻՖԻՆԻ ՈՒՐԻՒԻ
ԱՏՈՒՇԱՅՈՅՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐՈՍՅԱՆ, ԵՒ ԹՈՐԻՔ ԿԱՍԱՏԻ ՄԵՋ (ՖԱՐԱՆՍԱ.)
Սառագրելու, լրնալ գործարանին թուրքիոյ ներկայացուցիչ, կը ծանուցանէ գնդակաձառներուն, դեղագործներուն, ռաճառաձառներուն, սարիրներուն, ոգելից ըմպելիք ծախողներուն, եւ. թէ կրնայ հայթայթել առաջնակարգ էսանսներ, նախնական նիւթեր, անմրցելի գիներով։ Պէտքնոր էսանսիէ տան տիրեցրական համաբաւը կընայ վստահութիւն ներշնչել յանախորդներուն։ Ա.Շ.Ի. Գ.Ա.Ջ.Ի
Թուրքիոյ Ներկայացուցիչ, Սելարդ խան, թիւ 4, Գալաթիա։
Կը ծանուցանէ Մուսիոյ եւ Ընկ. դեղավաճառ Թէքէպաշի, Թոմասեան Պաշէկարու, եւ բոլոր դեղագործներուն քով։

Գ. ԳԱՐԱԿԷՈՂՈՒ
Վաճառատուն լուսանկարչական պ

Է ԼՈՍԻ ՇԲԱԴՐԱՄ, ԲԱՐԻԶ 1900

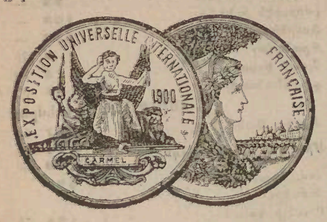

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ

Բնական Գինի եւ Գոնեաք

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՖՐԱՆՍԻԱ) մեծ մառաններէն

վարձատիր կայսերական բժշկական ժողովոյ տարեալուծումը

1903 յունուար 2ին այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 չիշ։ Մեր անձնական ընթերցմամբ, տակառներէն 26 եւ չիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց ստորագրումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԱԶՈՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒՍԻՉԻ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոի գիտութեանց Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՒԻ, Ս. Բեդերսպուրգի համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԻԼԻ եւ Օտէսայի համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ ստորագրուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. Ղալաթիոյ քարտէզ, Սիթէ Ֆրանսէզ թիւ 145—147

Եթիւեթին վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄԱՍՈՆԱԿ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 ֆրանք

Ս պտնովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մասնաւոր Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

579

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1904

ԲՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՍԵՊՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 1 (մեկ) Դահեկան

Ցառաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցն հրատարակ եւած է խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ. ինչպէս մի քանի տարիներ այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր աւուր եկեղեցական արարողութեանց համար մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակէլէ զատ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականներ եւ հրահանգներ ունի։

Ի դիտութիւն պատուարժան հաստատակալութեան հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիս ծանուցանել թէ՝ մայն հիւանդանոցիս պարզ օրացոյցն է որուն ճշդութիւնն վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր դանուիլ հոգաբարձութեան կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1904»։

Հոգաբարձութիւնս գոհութեամբ սրտի կը ծանուցանէ թէ՝ բարեբէր ազգայնոց Հիւանդանոցիս նկատմամբ ստացած սիրոյն եւ հոգածութեան իբր արդիւնք անցեալ տարի 60,000 հատ պարզ օրացոյց տպուած է, եւ լիայոյս է թէ աւելի եւս տպառման մեծ ասպարէզ մը տայ, նթէ իւրաքանչիւր անհատ առնատրակ փութայ դեղ մէկ մէկ հատ որով հաստատութեանս մէջ խնամեալ 1100ի մօտ պառաստարելոց նպաստած ըլլալու մեծ հաճոյքն ունեցած պիտի ըլլայ։

ԼԻԻՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար թէկ.

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ,

Բէլվիլէ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վոյվոտա, Լոբանաս խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Ռէֆիք Լիոնէ։

ՀԱՃԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽՍՏԱԳԱՆ ՀԱԳԳԷ ԷՔԲԷՄ

Խոյծդանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագդը Էքբէմ խոյծդանը օսմ. ու ստոր թիւրկներու գնահատանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր դործածութիւնը քնաստամոքսի խանդարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ունեն խոյծդանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հաղի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտ առաջին շրջաններուն։ Կը գըտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ դրուշ։ 36—80

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբալի, Ֆրանսի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օդագնացք։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բասէզ	3000	Թիպս	2500
Անսիթ	3000	Նէրթիս	2400
Թէյսրը	3000	Սաարրիս	2250
Գեանորուա	3000	Թէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէրիոս	2000
Օսմանլի	3000	Գասրրնի	1500
Մաքիսթիս	2500	Նիլէա	150[illegible]

Դիմել առ Փ. Վ. ՈՒԻԹՄԻԼ & ԸՆԿ Ուիթմիլ խան

ՀԼՅՏՄՍ ՄՈՍ & ԸՆԿ.

194 31, Ֆէյրֆ Սգրիզ Լիվրբուլ։

ԵՑՐ, ԿԻՆ, ՏՂԱՑ

Մարդս տենդի հիւանդութենէ վերջը տկար կը մնայ, մանաւանդ տղայ մը։ Թէպէտև Հարկ չիտեսնուի, հիւանդին պէտք է տալ

Հիշեցու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

18

SCOTT'S EMULSION

և տկարութիւնը անմիջապէս և վստահաբար կը փարատէ և կը տեսնուի որ

ԸՍՊՕԹԻ ԲԵՂԼԵՐՈՒԹԻՒՆ

մարմինը պատող բոլոր տկարութիւններու դեմ ամենամեծ դեղ է։ Լրեղական տակ ասոր հաւասար բան մը չիկայ, այնպէս կատարեալ կը բժշկէ որ կը կարծուի թէ հիւանդութիւնը կուտէ ու կը կլլէ։

Բոլոր դեղադիրներէն և դեղաշիշերէն ի գործ։

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA DE ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԹԵԱՆ

ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արտադրութեանց, ճանապարհաշինութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ. ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սատարելի խորտակուել եւ դէմ, ի շարս նաեւ կենդանի մարդ, ամէն կարգի պայմանագրեր։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին ճնարուած	10,666,867 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանը համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աղարեան խան Վոյվոտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՍԻՄԻԶ 524

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱԾՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՆԻ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Տարեկան ճիւղ 15,264,915 Ֆր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօրլու խան, 52—56։

Լիազօր ներկայացուցիչ

Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745

Նաեւ.—Դաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ դործակալներ կ'ընդունուին։

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՍԻՐ ԱՆՑՆԻՔ

Աբիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ուղեղները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թաղկացին է մարդկային կազմուածքին համար, չատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ու անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեսական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Աբիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կարտին տկարդ մարդոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը արագի և դեռ այս կարգի չատ մը անհանդստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին տրեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Ο ԿՕ ԼԷՍԻԹԻՆ, ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ տրեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիմադրութիւն կուտայ։ Անոնք որ խենդ ուզեն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ գերնումներու պատճառով տկարութիւնքնն մատնուած են և վերջերս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Ο ԿՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Ο ԿՕ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու մոտ։

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱՐՍԻՒԼՆԵՐԸ

Սիզալին գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամենէն ազդուն և ամենայաւ իրացնելին է։

Վաճառատեղին դեղարան Լաքրուա, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԵԼ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1903 Նոյեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ պէտք տեղեկութիւն

Վոսփորէն կամուրջ

2	Արեւ. գրչ. օրհ. պէշիր.	22
2 —	Պէպէք չէնկ. պէյլ. գուզզ. պէշի	19
1 45	Տիմ. մէզզ. պէտ. Քրպ. եէնք. Լմիրկ	40
2 20	Սէնէ. մ.րկ. բ. հիսար պէպէք արնվ. Գրշ. Օրհ. Պէշկ. Գ.ՀՀշ.	
1 45	Պէյբ. բշպ. չպուզ զանլ ան հիսար զանտ վ նի. չէնկ. պէյ. գուզզ	44
2 30	Եմմ. մէզզ. պպտ. Քրպ. ենք. սՀէն. միրկ. պշկ.	46
3 10	Միրկ. բ.հիս. պէպէք Արնվ. գրչ. օրհ պէշիրքՀաշ	45
3 —	Ա. հիս. զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզզ. պէշկ. ԳպՀշ.	34
2 20	Ա. Բ. գավազ եմմ. մէզզ. պպտ. Քարպ. պէյբ. բաշաղ. չպգ. զանլ. ա. հիսար զանտ. օրհ. պէշ.	41
3 50	Ա. հիսար զանտ. գլա ի. չէնկ. պէյլ. գուզզ. պէշիրքՀաշ	3
3 15	Եմմ. մէզզ. պպտ. Քրպ. ենք. սՀէն. Եմիրկ. պէշիրկՀաշ	50
4 5	Միրկ. բ. հիս. պէպ.արն. գրչ. օրհ. պշկ. գապաՀաշ	40
4 50	Ա. հիսար զանտ. պէպէք արն. չէնկ. պէյլ. օրհ. պէշկ. ԳպՀշ սիրբէնի	19
4 15	Բ. Ա. Գավազ եմմ. մէզզ. պէյբ. Քրպ. ենք. սՀն. միրկ. բ. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրհ պշկ.	37
5 —	Պէյբ. բաշա. չպուբ. զանվ. ա. հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. պէշկ.	44
6 —	Պէպէք արնվ. գրչ. չէնկ. պէյլ. օրհ. պշկ. գապաՀաշ սի բէնի (ա երեսուկիր մինչեւ դիկտեմբեր 10 պիտի շաբաթավարի)	46
5 45	Եմմ. մզպվ. պպտ. Քրպ. ենք. միրկ. բ. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրհ. պշկ.	35
6 —	Պէյբ.գ բշպ. եէնիք. սՀն. գանլ. միրկ. բ. ա. հիս. զանտ. պէպէք Աբնվ. գրչ. չնկ. պէյլ. օրհ. Դուզզ. պէշկ. գպհ.	22
8 5	բ. ա. հիսար զանտ. արն. չէնկ. պէյլ. գուզզ. պշկ. գապա աշ	43
7 35	Եմմ. մէզզպվ. պէյբ. Քարպ. պէյբ գ ենիք. սՀն. միրկ. Բ. հիս. պէպ. ա.ն. գրչ. օրհ. պշկ.	34
8 23	Բ. ա. Գավազ մզպվ. պպտ. Քրպ. պէյբ. բշպ. չպուզ. զանլ. ա. հիսար զանտ. վ նի. չէնկ. պէյլ. գուզզ. պէշկ.	39
9 20	Եէնիմ. մէզզ. պէյտ. Քարպ. եէնք. սՀն. միրկ. բ. հիսար պէպէք արնավուրէօյ գրչ. օրհ. պէշրքՀ.	45
10 15	Պէյբզ եէնկ. զանլ. ա. հիսար. գնտ. չէնկ. պէյլ. գուզզ. իւսկ.	44
10 50	Միրկ. օրհ.	50
10 50	Վանի. գրչ. պէշրքՀաշ	19
11 15	Պէպէք	22
10 50	Բ. Ա. գավազ եէնիմ. մէզզ. պէշիլէտ. Քարպ. ենք. միրկ. բ. հիս. պէպէք արնվ. օրհ. պէշիկՀաշ	37

Կամուրջեն Վոսփոր

2 30	Էէրիրկեոյ օրհ. գրչ. արնվ. պէպէք բ. հիս. միրկ. սՀն. եէնք. Քրպ. պէյբ. մէզզ. եէնմ. բ. ա. գավազ.	37
3 5	Պէյիր. օրհ. արնվ. միրկ.	40
3 15	Դապէք. պէշհ. գուզզ. օ.հ. պէլ չնկ. գրչ. արնվ. պէպէք գանտ. ա. հիսար բ. հիս. միրկ. գանլ. սՀն. եէնք. բշպ. պէյբզզ.	22
3 30	Ի սկ. գուզզ. պէ.լ. չէնկ. վանի. գանտ. ա. հիս գա լ. չպուզ բշպ. պէյբզզ	44
4 0	Պէշկհ. չնկ. ա. հիսար	36
4	Դապհ. պշրհ. օրհ. գրչ. արնվ. պէպէք բ. հիսար միրկ. սՀն. եէնիք. Քարպ. պէ.ղբ. սեգ եէնմ.	38
5	Պէշկհ. օրհ. գրչ. արնվ. պէպէք (այս երթեւեկութիւնը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պ տի տեւէ)	
5 15	Դապահաշ պէշհ. Դուզզ. պէլ. չէնկ. վանի. գնալ. ա. հիս. զանլ. չպուզը բշպ. պէյբ. Քրպ. պէօյբ. մէզզ. եէնմ.	34
6	Դապհ. պէշկհ. օրհ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՀն. եէնք. Քրպ. պէօյբ. մէզզ. եէնմ. բ. ա. հավաշ	39
6 40	Պէշկհ. գուզզ. օրհ. պէլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպէք գանտ.ա.հիսր. գալ.բ. հիս.	19
7 10	Պէշկհ. օրհ. գրչ.ար վ. պէպէք բ.հիս. միրկ. եէնք. պէ զզ Քրպ. պէօսկբ. մէզզ. եէնմ.	45
8 45	Պշկհ. գուզզ. պէլ. չէնկ. վանի. գնալ. ա. հիս. գալ. չպուզբը բշպ. պէյբզզ	44
9	Պէշկհ. օրհ գրչ. արնվ պէպէք բ.հ ս միրկ. եէնք. Քրպ. պէօյբ. մէզզ. բ. ա. գավազ	37
9 55	Դապհ. պէշկհ. օրհ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիսար միրկ.	50
10 30	Պշկհ. միրկ. սՀն. եէնք. Քրպ. պէօյբ. մէզզ. եէնմ.	49
10 10	Պէշկհ. գուզզ. պ.լ. չէնկ. վանի.	19
10 20	Պէշկհ. գանտ. ա. հիս զանլ. չպուրբը բ. պ. պէյբ. մէզզ. բ. ա. գավաղը	40
10 35	Էշկհ. օրհ. գրչ. արնվ. պէպէք	22
1 50	Դապհ. պէշկհ. գուզզ. պէլ. չէնկէլը. վանիք. գանալ. ա. բ. հիսար պէպէք	39
11 25	Պէշքհ. ուէլ. գանտ. ա. հիսար գանլ. չպուրբը եէնք. բշպ. պէյբ.	45
11	Պէշկհ. օրհ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՀն. Լէնք.	38
11 25	Միրկ. եէնք. Քրպ. պէօյբ. մէզզ. եէնմ.	46
12	Միրկ. եէնք. Քրպ. պէօյբ. եէնմ.	50
11 45	Պէշկհ. օրհ. արնվ. պէպէք բ. հիսար միրկ. սՀն. եէնք. պէյբ.	44
11 50	Պշկհ. գուզզ. պէլ. չէնկ. վանի. գանտ. ա. հիսար	31
12 10	Պէշկհ. օրհ. գրչ. արնվ. պէպէք	22
12 10	Իւսկ. գուզզ. չէնկ. գանտ. արնվ.	19

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԶՈՒԱՁԱՆ ՆՈՐԳԷ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ

Ընդսկզ Հալի և Գալաթայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Գոգս	1011	Մալմս	724	Բոգաթիս	186
Ալէքթ	3607	Գոնկս	2906	Կրանս	1693	Մարէնկս	2273	Սարքս	1118
Անեէլս	1341	Գորաս	895	Լիրս	775	Մարգէլլս	3709	Սիթիս	1735
Արիսգս	2271	Գիտս	4311	Լիտալկս	1581	Մարքատս	3857	Սիլիգս	1193
Գասանս	1322	Ջամնս	937	Լինեաս	3720	Միլս	1057	Սէրէս	1200
Գորտինս	1264	Ջուրս	2383	Լոբատիս	3600	Մոնտէսէլլս	1735	Քանաս	1328
Գրակս	1076	Ջրարս	1713	Հուսիպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիմս	341	Ջինամս	504	Խակս	2334	Ներս	1083	Թորիս	3827
Գրիֆիպս	4431	Ջարս	2464	Խանս	5540	Սիրս	4100	Թոլէտս	1470
Դէլիս	1671	Ջլտորատս	1520	Ձիլս	1080	Ոնէարիս	4038	Թորքիսս	487
Դալիրսս	1337	Ջրարգս	1841	Ֆիլէս	1053	Օրլանս	1835	Ուրպին	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆորինս	2307	Քալէրմս	1637	Վասրս	1914
Դազս	1094	Ֆինլանս	1828	Ֆօմս	1700	Քոլս	510	Վոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիաթս	2229	Վորթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանսիսքս	4582	Լէբանգս	2272	Ռինալս	1868	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Գանլիէս	3060	Լիվորնս	1543	Ռոլլս	1618	Զէրս	1300
Գոլրեատս	4235	Ֆէրգանս	1243	Լօրէնցս	3191	Ռսէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հրկէն հոս հասած է։

Հարաւիս յոգնեցուցը, նաւագնա Քրոֆք։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՈՆ

Թիւ 23—24, Պէյլէրպէյ Մեկէթ խան, Ղալաթիա 877

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան հրահանգներ

Ծուխս

Դ. 9,22 Սեպտեմբեր մայր 10ին առաւօտ Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Փիրէ, Թաքանրոգ-Եամ, Գէորգիա, Եաֆա, Հոր-Սոդիա, Ալեքսանդրիա մայր 14ին իրիկուն։

Եր. 11,24 Սեպտեմբեր մայր 10ին առաւօտ։

Շբ. 13/26 Մէրսինիս, Իզմիր, Փիրէ, Ալեքսանդրիա մայր 16ին առաւօտ։

Ուտեսա մայր 21ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

Ն. ԹԱԼԼԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Յունիսի օրերուն Բարսելոնայ համար

Առաջին հատակ Ֆէնիկս. Բ.հատակ 175 Ֆրանք. Ցեղեալներ, Լանդա եւ Ֆրանսական Քարտ. Հասցէ՝ Մ. ... 516 Գ. ԹԷՐՈՒ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրեց. Լեբլանն եւ Ընկ.

Լիվրբուլի եւ Սուեզի միջեւ բանող տող

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ամերիկա	10500	Գլասկոյ	3500
Գերմանիա	10500	Էմիրիտ	3500
Բուսի նման	10500	Բրոս.ոլ	3000
Քէսարիան	10500	Ալժիրական	3500
Լանսատորիան	9000	Արապական	3500
Տիրատէլֆիա	9000	Ալգէնական	3500
Թօրմանական	8000	Ալսատրալական	2500
Ջորջիան	8000	Ալեքսանդրական	2500
Ռանդոնական	8000	Ալիսական	3000
Ֆիրենական	8000	Մինոս	900
Գալիլական	3700	Օրոսրոս	800
Գալիլական	3700	Լիեսան	80
Գասպիան	3500		

Աղբատաքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը գրելի չտրնուելն ծանանելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել

ԷՆՍՈՒԼ ԼԱՅՈՆԴԷՆ

Ղալաթիա, քարտէզ վրա

600 մաքսատան դիմաց տեղը

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ուրբաթ օրերու անգամ կը բանին

Լիվրբուլի եւ Սուեզի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Էլէքտրիան	18900	Սիրկանիա	4341
Մարսանիա	18900	Քանադական	3229
Լուսիտանիա	12950	Էլբիա	2945
Լամբանիա	12950	Բաղիա	2936
Մաուրանիա	8845	Թրոնտ	2925
Ուսմարիա	8128	Սիրիա	2552
Լիվրբուլիա	8120	Մանսուրիա	2181
Սէրվիա	7392	Ալէքսոս	16 1
Ուսրանի	7269	Նեբրասքի	

Դիմել առ

ՅՈՒԼ & ՍԻՆԷՐ

July et Seager

Մէյմանէթի խան, թիւ 6, 7, 8 Գալաթիա, Քարտ Սուրբ Սոֆիոյ փողոց։ 251

Աբեղեանաբար ՀԱՐՆՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ